ГҮРЭНДЭ ҺҮ ХУДАЛДАХА ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ БОЛЗОРҺОО УРИД ДҮҮРГЭҺЭН

Яруунын һаалишад, малшадта халуун баяр!

ҺАРА ХАХАДААР УРИДШАЛАН

Манай Яруунын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб ноябриин 15 да сум дүүргэбэ. Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 5 мянган центнер һү гүрэндөө худалдахабди гэжэ аймагаймнай һаалишад болон һаалиин гүүртэ, фермэнүүдэй малшад бэеэ уялгалба.

Колхоз, совхозуудай һаалиин гүүртэ, фермэнүүд дээгүүр Сэлэнгын совхозой һаалишадай абаһан уялга болон тэдэнэй уряа бэшэг үргэнөөр зүбшэгдэн хэлсэгдэжэ байна. Үбэлэй үедэ һү һаалгые эрид дээшэлүүлхэ хэмжээн хаа хаанагүй абтажа байһан үетэй.

Н. ПАВЛОВ, парткомой секретарь.
Г. ТЮМЕНЦЕВ, үйлэдбэриин управлениин начальник.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

42-дохи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 272 (10640) | 1964 оной ноябриин 17, вторник | Сэн 2 мүнгэн

Зохёон байгуулагша бүрин эрхэтэ арад

«Ажалша хүн манай ороной, Агууехэ Октябриин ороной эзэниинь болоно. Бидэнэрэй бүри түргэнөөр урагшаа дабшахые, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури түргэнөөр байгуулхые ажалша хүн оролдоно» — гээд «Уралмашай» электросварщик И. Алейниковэй «Правдада» толилогдоһон бэшэг дүүргэгдэһэн байна. Манай промышленна продукциин шанарые һайжаруулха, социалис үйлэдбэриин шухалын шухала асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ тухай анхарал оролдолго энэ бэшэг соо харагдана.

Совет хүн экономико болон культурые түсэбэй ёһоор хүгжөөхэ, энэ замда дайралдаһан бэрхэшээлнүүдые амжалтатайгаар зайсуулха, социалис демократиие хүгжөөхэ, гүрэн түрын бүхы хэрэгүүдтэ хабаадалсаха тухай гүнзэгы ехэ оролдолго гаргадаг гээшэ. Совет хүн гүрэнэй машинын деталь, «жэбэрдэггүй шураб» бэшэ, харин өөрынгөө социалис гүрэн доторхи гансахан лэ бүрин эрхэтэ эзэн болоно. Оронойнгоо бодото эзэд бологшо манай хүнүүд тэрэнэйнгээ амжалтануудаар һанаадаг, оролдолго гаргадаг байна. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, коммунис байгуулалтын бүхы һалбаринуудта олониитэ угаа ехэ политическэ, ажалай эдэбхи хэжэл гаргана.

Этээл иимэһээ, Совет гүрэн хүсэтэй, манай социалис общество бата бэхи, булюу һайн! **«Эсэстэнь, Совет засаг тогтоожо, гүрэнэй байгуулалта тухай урда тээнь һонирходоггүй байһан хэдэн арбаад миллион хүнүүдые энэ байгуулалтада эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг болоһон дээрэһээ манай революци бүхы бусад революцинуудые хойноо холо үлээн орхёо»** гээд В. И. Ленин хэлээ һэн.

Оронойнгоо эзэн байха мэдэрэл манайда ажалша хүнэй алдаршуулна. Энэ мэдэрэл өөрынгөө тушаалда бүхы хүсэ шадалаараа хүдэлхэһөө гадна, гүрэнэй ашаа туһа тухай, шиидхэхэнь угаа шухала удха шанартай болоод байһан бүгэдэ арадай зорилгонууд тухай бодото оролдолго гаргаха ябадалда совет хүнүүдые эрхижүүлнэ. Жэшээлхэдэ, промышленностьда ажаллагшадай һанаае зобоохо юун зобооноб гэхэдэ, олон зүйлнүүд шанарайнгаа талаар эрхим байхын зүйлнүүдтэ хүрэжэ шаданагүй, совет хүнүүдэй эрилтые ханганагүй. Энэ техникын болон ажалай түрүү арга арганууд удаанаар нэбтэрүүлэгдэдэг дээрэһээ арадай ажахы мүнгэ бэшэ хохидолдо ороно. Хүн зонииие хангаха, тэдээн тухай оролдолго гаргаха ябадал манайда зарим газарта үшөө һайнаар табигдаагүй байха юм. Эдэ асуудалнуудай түргэнөөр шиидхэгдэхые манай ороной ажалшад хүсэнэ. Тэрэнэй тулада бүхы парти, бүхы арад оролдосотой һайнаар ажаллаха ушартай болоно. Совет хүнүүдые иимэ ажалда парти манай элсүүлэн эмхидхэнэ.

Хуушарһан, хойрог һанал гаргаха ябадалда эсэргүүсэн, техническэ шэнэ бүтээлтые али бүхы талаһаань хүгжөөхын түлөө ямар ехэ эршэтэйгээр, ямар ехэ оролдосотойгоор манай индустриин түрүүшүүлэй тэмсэдэг байдалыень бидэнэр мэдэнэбди, харанабди. Капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэ зөөри эрхимээр ашаглахын, барилгын болзорнуудые үнжэгайрүүлхээ болихын тулада барилгашадай түрүү коллективүүдэй ямар ехэ хүсэлэл гаргадаг байһые, хүдөө ажахын үйлэдбэриин гээгдэлые зайсуулхын, общественын улам ургажа байгаа хэрэглэмжые хүсэдөөр хангахын тулада колхоз, совхозуудай ажалшадай ямар ехэ шэн зориг гаргадагыень бидэнэр мэдэнэбди, харанабди.

Эдэ ажалшадай алдарта хэрэгүүд, совет газар дээрэ хэгдэжэ байһан экономическа болон культурна байгуулалтын бүхы хүгжэлтэ юун тухай элеэр харуулжа үгэнэб гэхэдэ, хүдэлмэриншэд болон таряашадай политическэ ушар ёһо мэдэлгэ, профессиональна шадабари, манай интеллигенциин соёл сурталай талаар хатуужал, зохёон байгуулхы үүсхэл эдэбхи хэмжээлэшэгүй ехээр ургаа. Имагтал социалис демократиин эрхэ байдалда, арадайнь бүрин эрхэтэ эзэн болоһон орондо соёл сурталай иимэ ехэ дэбжэлтэ болојо шадаха байна.

Социалис, үнэхөөрөө арадай демократи олониитын зохёохы үүсхэл эдэбхиин үзэгдөөгүй ехээр дэбжэлтые, хүнэй али бүхы талаараа бүрин болбосоролгые хангажа шадаха байна. Энээнгүйгөөр коммунис ёһоной олониитын харилсаа байгуулхын аргагүй. Социалис демократиие саашадань дэлгэрүүлхэ, нарижуулан һайжаруулха гээшэ шухалын шухала зорилго болоно гэжэ манай ленинскэ парти тоолоно. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, гүрэниие хүтэлбэрилгэдэ, ажахын болон культурна байгуулалтые хүтэлбэрилгэдэ бүхы эрхэтэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, гүрэнэй аппарадай хүдэлмэриие һайжаруулха, тэрэнэй ажал ябуулгын хойноһоо арадай хиналтые шангадхаха хэрэгтэй.

Парти ба гүрэн хадаа ажалшадта социалис байгуулалтын олгоһон үргэн эрхэ болон политическэ сүлөөе һаримжатай һайнаар сахин хамгаалдаг, эдэ эрхэнүүдые шууд сэхээр сахиха, хүндэлхэ үзэл бодолтойгоор кадрнуудые хүмүүжүүлдэг. Хододоо, бүхы юумын талаар арадай аша туһые хараха, тэрээндэ сэхэ һайнаар алба хэхэ гээшэ ямаршье хүдэлмэрилэгшын гол зорилго, нангин үүргэ болоно.

Арадай дээдэ этигэл найдабарида хүртэгшэдтэ олон юумэн үгтэнхэй, зүгөөр тэдээндэ ехэ эрилтэ хэгдэдэг. Соведүүдэй депутадуудта, советскэ органуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэ, хүндэтэй үүргэ даалгагданхай. Социалис гүрэнэй аппарат арадта алба хэдэг, арадайнгаа үмэнэ тооссожо байдаг. Ажалшадай шухала эрилтэ хэрэглэмжэнүүд тухай бодото оролдолго гаргахын орондо, гоё гоё үгэнүүдые хэлэн, шууяа гаргадаг хүнүүд гүрэнэй аппарадта байжа шадахагүй. Гүрэнэй, экономическа, олониитын ажал ябуулгын ямар нэгэн һалбарида ажаллажа байһан хүдэлмэрилэгшын шанарта гоё гоё үгэнүүд болон найдуулгануудаар бэшэ, харин бодото хэрэгүүдээрнь, тодорхой үрэ дүнгүүдээрнь олониитэ сэгнэлтэ үгэдэг.

Манай орон дотор хэгдэдэг бүхы юумэн, ленинскэ хэлбэришэгүй хараа шугамаа шууд бэелүүлэн, партиин хараалдаг бүхы юумэн арадай тулада, тэрэнэй аша туһын, зол хубиин тулада арадай хүсөөр хэгдэдэг байна.

Юрэл юумэ үйлэдбэрилхын тулада бэшэ, харин хүнэй аша туһада, хүнүүдэй материальна болон оюун бодолой хэрэглэмжые эгээн лэ хүсэдөөр хангахын тулада бидэнэр үйлэдбэриие хүгжөөнэбди. Хүнүүдэй бүгэдэ ниитэ дээрэ һайнаар һууха, хүнэй али бүхы талаһаа тэгшэ һайнаар болбосорон хүгжэхэ гээшэ Коммунис партиин зорилго болоно.

«Арадай тулада парти бии байдаг, арадта алба хэхэ гээшэ ажал ябуулгымнай удхань гэжэ тоолодог» гээд КПСС-эй Программа соо хэлэгдэнэ. Арадтай партиин холбоо барисаае саашадань үргэдхэн, гүнзэгырүүлхэ гээшэ коммунизмын түлөө тэмсэлдэ амжалта туйлаха шухала эрхэ нүхэсэл болоно. Социалис демократиин саашадаа хүгжэхэ тудам ажалшадай дунда парти бүри олон янзын хүдэлмэри ябуулдаг болохо ёһотой, олониитын дунда тэрэнэй нүлөөн бүри ехэ байха ёһотой. Арадай дунда байһан бүхы эрхим һайн юумые бэдэжэ шэнгээхэ, тэрэнэй баялиг — дүй дуршалые согсолхо зуураа, парти хадаа арадай үүсхэл эдэбхи гаргаха барагдашагүй эшэ үндэһэнүүдые улам гүнзэгыгөөр дэлгэрүүлнэ. Ажалшадай ниитын эдэбхи хэшээлые али болохоор дээшэлүүлхын, өөрын захиргаанай демократическа үндэһэ һуурии хүгжөөхын тулада парти хүсэлэл оролдолго гаргана.

Энэ талаар профсоюзууд, комсомол болон бусад олониитын организацинууд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Манай общественэй ажабайдалда, предприятинууд болон барилганууд та колхоз, совхозуудта, эмхи зургаанууд болон институдуудта — ажалшадай коллектив бүхэнэй ажабайдалда демократиие саашадань үргэдхэн хүгжөөлгэ эдэнэрэй ажал ябуулгаһаа нилээд ехээр дулдыдаха байна. Жэшээлхэдэ, саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөнүүдэй, хүдэлмэришэд болон колхознигуудай суглаануудай, али бүхы түхэлэй олониитын хиналтын эдэбхи хэшээлые болон нүлөөе хангаха гээшэ угаа шухала. Коллективайнгаа һанамжые хэрэгсээдэггүй, хүдэлмэришэд болон колхозникуудай дурадхалнууд болон зүбшэлнүүдтэ ёһо тэдыгээр зарим хүдэлмэрилэгшэдэй хандадаг байһан ябадалые тэсэжэ болохогүй. Олониитын һанамжые анхаралдаа абажа шададаггүй, абахые хүсэдэггүй, дороһоо гараһан зүб шүүмжэлэлһээ бодото тобшололнуудые хэдэггүй хүн хүтэлбэрилэгшын тушаалда байха эрхэгүй гээшэ.

Арадтаа үнэн сэхээр алба хэхэ үзэл бодолтойгоор бүхы коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ зуураа, манай ленинскэ парти хадаа арадайнгаа үмэнэ харюусалгатай байха мэдэрэл тэдэнэр бүхэндэ хүмүүжүүлдэг юм. Ажалшадай аша туһые харахаһаа ондоо тиимэ нангин хэрэг коммунистнуудта байхагүй! Эхэ оронойнгоо материальна болон оюун бодолой баялигые арьбадхаха, совет хүнүүдэй байдалые шууд саашань һайжаруулха, коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэеэ зорюулха гээшэ өөһэдымнай уялга гэжэ тэдэнэр тоолоно.

Партиин бүхы дотоодын болон гадаадын политика арадай шухала аша туһада тааралдана, эб найрамдал хангаха, зохёон байгуулха гэһэн дура хүсэлыень элирхэйлэн мэдүүлнэ. Энэ ленинскэ политикые совет хүнүүд нэгэн һаналтайгаар дэмжэдэг, тэрэниие бэелүүлхын тулада хүсэ шадалаа гамнадаггүй. КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэриие ажалшадай ехээр һайшааһаниинь энээниие шэнээр гэршэлэн харуулна.

Партитай хамта, ленинскэ Центральна Комитет түрүүтэй партиингаа хүтэлбэреэр совет арад агуухэ түүхэтэ хэрэгээ найдамтайгаар түгэсхэн дүүргэхэл. Партиин табиһан зорилгонуудые шиидхэхын тулада бүхы совет хүнүүд ушар ёһо һайнаар мэдэдэг байха, эгээн ехэ эршэ зоригтойгоор, үүсхэл эдэбхитэйгээр ажаллаха зэргэтэй. Зохёон байгуулагша, бүрин эрхэтэ арад угаа ехэ эршэ зориг, зохёон байгуулхы эдэбхи хэшээл гаргажа шадаха байна. Ниитынгээ аша туһада бүри һайнаар ажаллахаар, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхын тулада, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури түргэнөөр байгуулхын тулада бүхы юумэ хэхээр совет хүнүүд хүсэд шиидэнги байна.

Энэ хадаа манай амжалтатайгаар урагшаа дабшаха, коммунис байгуулалтада манай илалта туйлаха найдамтай эрхэ нүхэсэл болоно.

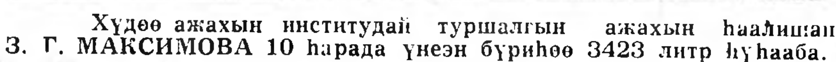
(«Правдын» ноябриин 16-най түрүү бэшэг).

КПСС-эй түлөөлэгшэд Аргентинын Коммунис партиин делегацитай уулзаба

Агуухэ Октябриин социалис революциин 47 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадахаяа партиин түрүүлэгшэ Викторио Кодовилья (делегациин толгойлогшо), компартиин ЦК-гай Политическэ комиссиин гэшүүн, секретарь Орестес Гиольди, ЦК-гай гэшүүндэ кандидат Оскар Аревало гэгшэдһээ бүридэһэн Аргентинын Коммунис партиин делегаци ноябриин 14-нэй үдэр КПСС-эй ЦК-да КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Сусловтой, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономаревтой уулзаа. Энэ хөөрэлдөөндэ КПСС-эй ЦК-гай Уласхоорондын таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо В. Г. Корионов хабаадаба.

Эб найрамдалай, демократиин, социализмын болон коммунизмын хэрэгэй түлөө, ниитын ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байхын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ гэжэ КПСС болон КПА-гай эрид шиидэнхэй байһые хоёр партиин түлөөлэгшэд үшөө дахин лаблан элирхэйлбэ. Хоёр парти саашадаашье марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудай, 1957, 1960 онуудта болоошо Московско зүблөөнүүдэй Декларациин, Мэдүүлгын үндэһөөр уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл ба эмхидэлые улам бэхижүүлхын тула оролдолго хүсэлэлгэ гаргаха байха гэжэ, бүхы коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай шэнэ зүблөө зарлаха бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ үргэлжэлхэ гэжэ онсолон тэмдэглэгдээ.

Аргентинын болон Советскэ Союзай коммунистнуудай хоорондо шалгагдан батажаһан аха дүү ёһоной эбдэршэгүй хани барисаае улам бэхижүүлхэ гэжэ хоёр партиин шиидэнхэй байһан тухайда КПСС-эй, КПА-гай делегацинууд мэдүүлбэ. Ороной демократи, национальна бэеэ даа һан байдал, социальна дэбжэлтэ туйлаха ба бэхижүүлхэ зорилготой Аргентинын Коммунис партиин ажал ябуулгадаа амжалта туйлахыень КПСС-эй делегаци хүсэбэ. СССР-тэ коммунизм байгуулхын хэрэгтэ амжалта туйлахыень Советскэ Союзай коммунистнуудта, бүхы совет арадта хүсэнэбди, энээниие совет арадай интернациональна агууехэ ябуулга гэжэ Аргентинын коммунистнууд тоолоно гэжэ В. Кодовилья Аргентинын Коммунис партиин үмэнэһөө мэдүүлээ.

Худөө ажахын институтдай туршалгын ажахын һаалишан З. Г. МАКСИМОВА 10 һарада үнеэн бүриһөө 3423 литр һү һааба.

Сэлэнгынхид дэмжэгдэнэ

Урда жэлнүүдтэ үбэлэй үедэ зунайхиһаа дутуугүйгөөр һү һаали элбэгжүүлхэ гэлсээ һаа, олон хүнүүд гайхаха, гэлыхэ байгаа бшуу. Харин мүнөө үедэ, илангаяа энэ үбэлжэлгын туршада, зунай тунга һайхан сагайхиһаа бага бэшээр һү һааха аргатайбди гээд Худэриин совхозойхид мэдүүлхэ байна. Юуб гэхэдэ, энэ жэлдэ малай үбһэ тэжээл нёдондонойхиһоо һураггүй элбэг ехээр бэлдэгдэнхэй. Шэмэтэ һайн кукурузын силосшье дутахаар бэшэ. Гадна химиин туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэдэ, гидролизно аргаар буйлуулагдаһан һолоомо эһээжэ малда эрюулхэдэ һү һаали эли бодо дээшэлдэг байна бшуу. Энээниие совхозой малшад, һаалишад һайса удхалан мэдэхэ болоод, һолоомоёо дууһан хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Иигэжэ бусад үбһэ, тэжээлшье гамнагдаха болоно.

Совхозой бүхы малшад, илангаяа һаалишад, малай ашаг шэмэ эрид дээшэлүүлхэ мүрысөө хаа хаанагүй дэлгэрүүлжэ, гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб ноябриин 5-да дүүргэһэн. Бүхыдөө 17 мянга 700 центнер һүн абтаһан байна бшуу. Жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур 1,5 мянган центнер һү гүрэндэ тушааха харюусалгата зорилго табяад, совхозой һаалишад, малшад улам эршэмтэй, эдэбхитэйгээр ажаллажа оронхой.

Түрүү фермэ, гүүртэнүүдэй дундаһаа Хамнигадайн (даагшань Е. В. Зимирева) һү һаалиин гүүртынхид шалгаржа ябанад. Эдэнэр октябриин 1-дэ һү һааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн. Тиихэдэ Дунгын гүүртынхид (даагшань зоотехник нүхэр Сулейманов) мүн лэ һү һааха жэлэй түсэб 90 центнерээр үлүүлэнхэй. Эдэ хоёр гүүртын коллективүүдтэ коммунис ажалай гүүртын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдохо ёһоороо олгогдонхой. Ноябриин 1-һээ июниин 1 хүрэтэр, үбэлжэлгын туршада, үнеэн бүриһөө мянган литрһээ бага бэшэ һү һааха гэһэн сэлэнгынхидэй үүсхэлые бодото дээрэнь эдэнэр бэелүүлхээр шиидэбэ.

Совхозой түб шадар оршодог 1-дэхи гүүртынхид (даагшань М. Лоскутников) 2300 центнер һү тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэрхёод, Алтай тосхондохи һү һаалиин 7-дохи фермэтэй (даагшань К. Будаев) ана-мана мүрысэнэ.

Ф. НИКОЛАЕВ.

ЦАХИР тосхонһоо Закаменск город ошодог дардам харгын зүүн талада шэнэхэн баригдаһан хэдэн гэрнүүд, адууһа малай типовой байранууд жэрылдэжэ харагдана. Энэмнай Хантурин гэжэ нютаг юм. Эндэ «Победа» колхозой һаалиин фермэ байрладаг. Энэ фермынхид һү һаалгаар аймаг дотороо түрүү һууринуудай нэгэндэ гараһаар үнихэнэй.

АЙМАГ СООГОО АЛДАРТАЙ ДАА

— Сентябрь һарада фермымнай һү һаали доошолжо захалаа һэн. Колхозой правлени, партийна организаци таараха хэмжээ түргэн абаһан байгаа. Арбан хоногто, һара соо һааха һүнэйнь түсэб һаалишан бүхэндэ үгтэһэн, үнеэдэй тэжээлэй рациондо шэмэтэ хоол нэмэжэ оруулагдашаһан байна, — гэжэ фермые даагша Владимир Соктоев хөөрэнэ. — Эдэ бүгэдын ашаар октябриин түрүүшын арбан хоногто сентябриин һүүлшын декадынхиһаа 1000 гаран литрээр һү һаалимнай дээшэлээ һэн.

Хантуринай фермын һаалишад эбтэй эетэйгээр ажалладаг. Тэндэхи малай байра, малшадай гэрнүүд үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэгдэнхэй. Фермэ дээрэ үнеэдые оньһон аргаар уһалха түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Үбһэ, зелёнконь зөөгдэжэ, фермын газаа һурилэгдөө. Силосшье ехээр бэлдэгдэһэн.

Энэ фермын һаалишад һү һаалияа дээшэлүүлхын түлөө хододоо оролдожо байдаг. Тэдэнэй ажалыньшье урматай. Байгша оной түрүүшын юһэн һарада фермын үнеэн бүриһөө 1200 литрһээ дээшэ һүн абтаа. Гансахан сентябрь һарада фермынхид бүхыдөө 28.565 литр һү һааһан байна.

Фермын һаалишад бултадаа ажалша бэрхэнүүд гэхэдэ алдуу болохогүй. Һаалишадай дундаһаа Валентина Лубсановна Николаевагай ажал хүдэлмэриие онсолон тэмдэглэмээр. Энэ нүхэр дуршал ехэтэй, колхозой түрүү һаалишан гэжэ суутай болонхой. Зургаан жэлэй саада тээ «Победа» колхоздо һаалишад дуталдадаг байһан. Эгээл энэ үедэ залуу басаган Валя һайн дураараа һаалишан болоһон байгаа. Тэрэнэй ажалда түрүүшээр бэрхэшээлнүүд тохёолдодог, ажалааньшье һайнаар мэдэдэггүй байһан. Дуршалтай һаалишадай ажал хүдэлмэриие тэрэ һайнаар ажагладаг, һайн зан абаринуудыень халан абадаг, мэргэжэлтэдэй зүбшэл зүбөөр бэелүүлхын түлөө үдэр бүри оролдожо ябадаг байгаа. Оролдосотой ажалайнь үрэ дүн уданшьегүй харагдаа һэн. Хоёрдохи жэлээ һаалишанаар ажаллажа байхадаа, Валентина Лубсановна аймагай түрүү һаалишадай тоодо оролсожо шадаа бэлэй. Тэрэ сагһаа хойшо 5—6 жэл үнгэржэ, нүхэр Николаева үнеэдые харууһалха, эдеэлүүлхэ, һааха талаар баян дуршалтай болоо. Байгша оной түрүүшын юһэн һарада тэрэ бүлэг үнеэдһээ бүхыдөө 19.745 литр һү һаагаа. Ганса сентябрьда 2526 литр һү абаһан байна.

Валентина Николаева туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амараад һуудаггүй, хододоол урагшаа дабшахые оролдожо ябадаг, түрүү һаалишадай дүй дуршалтай танилсажа, өөрынгөө ажалда хэрэглэхые хүсэдэг. Ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандажа, һайн илалтануудые туйлаһанайнь түлөө Захааминай аймагай партийна комитет, аймагай Соведэй гүйсэдком нүхэр В. Л. Николаевае Хүндэлэлэй грамотаар шагнаһан байна.

Хантуринай фермын һаалишад Ц. Будаева, Х. Абидуева, А. Гармаева, Н. Цыденова, Р-Х. Цыпилова гэгшэд мүн лэ һайнаар ажаллана.

С. ТАБДАЕВ,
худөө бэшэгшэ.

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭБЭ

Аяар холын Ахын аймагай колхозуудай фермэ, отаранууд дээрэ залуу һаалишад, мал адуулагшад, хонишод жэл бүри олоншоржо байна. Тэдэнэй олонхинь дунда һургуули дүүргэһэн хүбүүд, басагад.

Эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиин фермэдэ Нина Галсанова һаалишанаар ажаллажа эхилһээр үнишье болоогүй. Тэрэ үнгэрһэн хабар түрүүшынхеэ тугаллаха 20 гунжа тушаажа абаа һэн. Гунжан бүриһөө тугал абаад, хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Тугалнуудынь бултадаа томонууд болонхой, нэгэ жэгдэ тарганууд.

Комсомол басаган Нина энэ жэлдэ бүхыдөө 7.000 литр һү һааха уялга абаһан байгаа. Урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлхын түлөө залуугайнгаа залиие элсүүлэн ажаллаа. Аха нүхэдһөө, дуршалтай һаалишадһаа, мэргэжэлтэдһээ зүбшөөл абадаг, ойлгоогүй юумэеэ асуудаг, заалгадаг заншалтай. Нина Галсанова өөрынгөө абаһан уялга болзорһоонь гурба һараар урид үлүүлэн дүүргэбэ. Байгша оной түрүүшын юһэ һарада бүхыдөө 7.677 литр һү һаагаа. Энэмнай Ахын аймагай хатуу хажар эрхэ байдалда, нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ абтаһан хадаа, муу бэшэ амжалта болоно гэжэ бултанда ойлгосотой.

Д. ДУГАРОВ.

ЕРЭХЭ ХАБАРАЙ БЭЛЭДХЭЛ

Гандуушаг уларилтай жэлэй болоошье һаань, агротехникын заабари зүбөөр баримталһанай ашаар Хэжэнгын совхоз энэ жэлдэ нёдондонойхидо орходоо 37 мянган центнер ороохо таряа ехээр хуряажа абаа һэн. Тиигэжэ гүрэндэ ороохо худалдаха түсэб холо үлүүлэн дүүргэгдэжэ, хүрэнгын болон малай тэжээлэй жанууд хэрэгтэй соогоо байгуулагдаа. Ороохо таряа һайнаар ургуулһанай ашаар тус ажахы байгша ондо 54 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулба бшуу.

Хэжэнгынхид ерэхэ жэлэй таригада мүнөө эртээнһээ эмхитэйгээр бэлдэжэ байна. Хүрэнгын үрэһэндэ гэжэ 31,7 мянга шахуу центнер эрхим шанартай ороохо амбаарнуудтаа хаанхай. Тэрэнэйнь гурбанай хоёр хубинь шэниисэ юм. Тарилгын шанарта хүргэхын тулада үрэһэниинь 2—3 дахин сэбэрлэгдээ. Тиигэжэ энэ үедэ 17,4 мянган центнерынь шалгалта дабажа гаранхай, тарилгын шанарта хүргэгдөө гэһэн сэгнэлтэ абаа. Бусадайнь дээжэ мүн лэ абтажа, үрэһэнэй шанар шалгаха лабораторидо ябуулагданхай.

Бүхы тарилгаяа сортовой үрэһөөр хэдэг болохын түлөө эндэхид ехэ оролдолго гаргана. «Онохойская-4» гэжэ сортын шэниисэ өндэхи нютагай эрхэ байдалда зохиһон, эгээл һайн ургаса угэнэ. Иимэ сортын 16,5 мянган центнер үрэһэн мүнөө эндэ хаагдаад байна. Үшөө 1500 центнер ондоо сортын шэниисын ороохо «Онохойская-4» гэжэ сортоор андалдахань. Иигэжэ ерэхэ жэлдэ шэниисын бүхы тарилга тус сортын үрэһөөр хэгдэхэнь гээшэ.

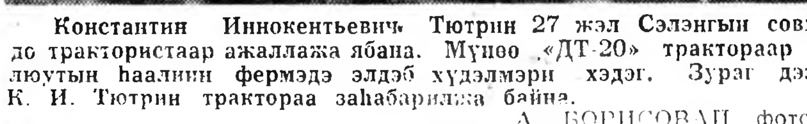
Үрэһэ сэбэрлэлгын хүдэлмэри илангаяа 4-дэхи фермэ дээрэ эмхитэйгээр ябуулагдана. Тиимэ байхашье ёһотой. Юундэб гэхэдэ, тус фермэ хүрэнгын үрэһэ абадаг, бүхы совхозоо сортовой үрэһөөр хангадаг ажахы ха юм. Эндэ хоёр машина харанхыһаа харанхы болотор һаадгүйгөөр хүдэлгэгдэжэ байдаг.

Хэжэнгын совхозой таряашад хүрэнгын үрэһэ сэбэрлэлгэ дээрэ эршэ түгэсөөр хүдэлжэ байһан үетэй. Шэниисын үрэһэ мэнэ һаяар тарилгын шанарта хүргэхэнь. Бэшэ ургамалнуудай үрэһэ сэбэрлэлгые декабриин 1 болотор дууһахаар шиидэнхэй.

Үрэһэеэ тарилгада бэлдэхын хажуугаар таряалангаа үтэгжүүлхэ тушаа мүн лэ анхарагдана. Үнгэрһэн хабартаа, зундаа 720 гектар шэниисын тарилгын хүрьһэндэ 360 центнер гранулированна суперфосфат оруулһан юм. Тиигэһэнэй эсэстэ гектар бүриһөөнь центнер хахад ороохо нэмэжэ абаһан зэргэтэй. Минеральна үтэгжүүлгэ газарай хүрьһэндэ оруулхада, ургасын нилээд дээшэлхэ байһые лаб баталба. Тиимэһээ ерэхэ жэлэй тарилгада оруулха зорилгоор 1200 центнер суперфосфат, 1800 центнер аммиачна селитрэ худалдажа абахаар «Сельхозтехникын» нэгэдэлдэ захил хээд байна. Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хадагалха складууд бэлдэгдэнхэй.

Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые гүрэн үгэнэ аа гү гээд һуултагүй. Өөрынгөө ажахы доторхи арга боломжонуудые, ехэ нөөсые хэрэглэхэ шухала. Ушар иимэһээ наг шэбхэ полинууд дээрэ шэрэжэ гаргаха оньһожоруулагдаһан хоёр ехэ бригада эмхидхэжэ, һаяар хүдэлгэжэ эхилхэнь.

Т. ДАНЧИНОВ,
худөө бэшэгшэ.

Константин Иннокентьевич Тютрин 27 жэл Сэлэнгын совхозой трактористаар ажаллажа ябана. Мүнөө «ДТ-20» трактораар Билютын һаалиин фермэдэ элдэб хүдэлмэри хэдэг. Зураг дээрэ: К. И. Тютрин трактораа заһабарилжа байна.

А. БОРИСОВАЙ фото.

ИНСПЕКТОР-ПАРТЭМХИДХЭЛШЭ ХӨӨРЭНЭ

ЭМХИДХЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ—ШУХАЛЫН ШУХАЛА...

НЮТАГУУДАЙМНАЙ өөрсэ онцоо эрхэ байдалые хараалаа абажа, 1964 оной март һарада Ахын аймаг дахинаа байгуулагдаа һааб даа. Үйлэдбэриин управлениин центрһээ холо таһархай, хэдэн дабаанай ара талада, хүбшэ тайгын дунда, һарьдагуудай хүнды голоор орподог ажахынуудай, тэндэхи элдэб эмхи зургаануудай, хүн зоной харилсаан эли бодо һуларантуу байгаа һэн. Хэнэйшье мэдэһээр, урдань өөрынгөө партийна, советскэ, комсомольско соёл культурын, ажахын элдэб органуудтай байхадаа, али бүхы ажал ябуулга дэлисэ ехэтэйгээр ябуулагдадаг байгаа ха юм даа.

Мүнөө Ахадамнай худөөгэй партком, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет, тэрэнэй таһагууд, комсомолой комитет болон бусад эмхи зургаанууд дахин эмхидхэгдээд, ажал ябуулгаяа эршэтэйгээр эрхилжэ байһан зэргэтэй. Аймагайнгаа нютагуудаар гэгээрэл болбосоролой, соёл культурын хүдэлмэри эмхидхэн ябуулха, арад зоной ажаһуудалые һайжаруулха талада худөөгэй парткомой болон колхозуудай партийна организацинуудай үүргэ нилээд ехэ.

Сэхынь хэлэхэдэ, һүүлэй үедэ манай эндэ партийна организацинууд бэеэ харуулдаггүй, бирагүйгөөр хүдэлдэг, элдэб үүсхэл багатайшаг болоһон юм. Энэ талаар үйлэдбэриин управлениин парткомой зүгһөө хүтэлбэри болон эрилтэ һуладаһан зэргэтэй байгаа. Мүнөө Ахын аймагта партком байгуулагдажа, партийно-эмхидхэлэй, партийно-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха, партийна эхин организацинуудай хүтэлбэрилхы үүргэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхарал онсо табигдана.

Энэ ушарта парткомой инспектор-партийна эмхидхэлшэдэй харюусалга улам ургэдэнэ. Тэрэ хадаа ёһотойл партийна хүдэлмэрилэгшэ байха зэргэтэй. Өөрынгөө тушаалта хүдэлмэриие тэрэ ябуулхадаа ажахын асуудалаар дашуурхагүй, харин партийна хүдэлмэри тэрэнэй гол хэрэгынь байха болоно бшуу.

Парткомой тогтоходо намайе инспектор-партийна эмхидхэлшэ болгон томилоо һэн. Анхандаа би өөрөө партиин райкомой эмхидхэлэй-инструкторскэ таһагые даагшаар, гурбалахи секретаряар нилээд олон жэлдэ хүдэлһэн хүмби. 1956 ондо колхоз эльгээгдэжэ, тэндэ түрүүлэгшээр хэдэн жэлдэ хүдэлөөб. Тиихэлээрээ партийна хүдэлмэриин дадал түхэлтэй, арга методуудтэй гол түлэб яһала танил, һайса мэдэхэб гэжэ бодогшооб. Гэбэшье ойлгогдоогүй юумэн олон. Тиимэһээ ажал хүдэлмэри түхайгаа хөөрэхые хүсэнэб. Намайе дэмжэн, бусад иимэ тушаалтан өөһэдынгөө ажал тухай хөөрэжэ, дүй дүршэлөө андалдаха бэзэ гэжэ һананаб.

Манай Ахын аймагта 4 колхозууд бии. Эдэ ажахынуудта хамтадаа партийна зургаан эхин организацинууд тоологдоно. Нэгэ колхоздомнай партком байгуулагданхай. Эдэ бүхы организацинууд намда гансааранда даалгагданхай. Тиимэһээ эхэнхи сагаа колхозуудаар ябажа барадагби. Хэнэйшье мэдэһээр, аймагаймнай колхозуудай нютаг һууринууд тон таруу, колхозой айлнууд зарим газарта бэе бэеһээ 10—15 модо холо һуудаг гээшэ. Иихэлээрээ зарим колхозуудта хахад һараар байха саг болодог.

Иигэжэ колхозуудаар ябахадаа партийна эхин организацинуудай гансал хүдэлмэритэй танилсаад, хэрэг хүтэлбэриинь шалгаад ябадаггүйб. Эхэнхи ушарта колхозуудай, бригаданuудай партийна эхин организацинуудай ажал ябуулгада туһалха гэжэ оролдодог, эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри зүбөөр түсэблэхэ, тэрэниие болото дээрэнь бэелүүлхэ тушаа анхаралаа хандуулдаг байнаб. Түрүүшын үедэ партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри хүл дээрэнь табиха гэжэ хүсэлэл оролдолго гаргагдаа.

Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци хадаа районой парткомой тогтохын урда тээ энэ гэхэ хүдэлмэри ябуулдаггүй болоноһон байгаа. Партиин гэшүүдэй хамтын суглаан, партбюрогой заседани зарлагдахаяа болинхой, партийно-политическэ ниитын хүдэлмэриие баһал нимэрхүү жэшээтэй байгаа. Социалис мурысөөн ёһын тэдысэ эмхитхэгдэдэг, дүнгынь согсологдодоггүй, мартагдашадаг һэн.

Энэ колхозой партийна организациин хүдэлмэри һайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдээ. Мүнөө эндэ партийна суглаанууд саг сагтаа зарлагдажа, шухала шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Коммунистуудшье суглаан дээрэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, хамтын хэрэгтэ харюусалгатайгаар хандадаг болоо. Ажахынгаа үйлэдбэриие интенсификациин замда оруулха талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри мүнөө партийна организаци, тэрэнэй бюро аша үрэтэйгөөр хүтэлбэрилдэг. Ажалша бүхэн социалис үялгатай, хүн бүхэнэй, гүүртэ болон бригада бүхэнэй хоорондо социалис мурысөөн эмхидхэгдэнхэй, байд байд гээд лэ тэрэнэй дүн согсологдожо байдаг.

Түс колхоз үнгэрһэн жэлдэ, мүн энэ жэлэй түрүүшын хахадта хангалтагүйгөөр хүдэлжэ тараһан, ажал ябуулгань тон һула байгаа. Һү, мяха абалгаараа, тэдэниие гүрэндэ худалдалгаараа хамагай һүүлдэ ябадаг һэн. Мүнөө тэрэ колхозой байдал һуралгүй һайжараад байна. Зүбөөр табигдаһан партийна хүдэлмэриин нүлөө эндэ ехэ гэжэ тэмдэглэмээр. Гүрэндэ һү худалдаха 9 һарын түсэб 100,2 процент дүүргэнхэй. Жэлэйнгээ түсэб декабриин 15-да дүүргэхээр эндэхи малшад шиидэнхэй. Үбһэ хурялгые ехэ эмхитэйгээр ябуулаа һэн. 5182 центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбтэй байһан һаа, үнгэрһэн зундаа 7300 центнер эрхим шанартай үбһэ һурилжа абаа.

«Коммунизм» колхозой партийна организаци (секретарьнь нүхэр Мандагаев) эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри нилээд һайжаруулаа. Ажал хүдэлмэри дээрэ нарин хиналта табяа. Социалис мурысөөн зүбөөр эмхидхэгдэнэ. Партийна суглаан хадаа коммунистнуудай ёһотойл һургуулинь боложо шадаа гээшэ. Коммунистнууд ажахын ниитэхэхы һалбаринууд дээгүүр олоороо хүдэлнэ. Энэ колхоз мүнөө аймаг соогоо түрүү ажахы гэжэ тоологдоно. Гүрэндэ һү, мяха худалдаха юһэн һарын түсэб амжалтатайгаар дүүргэнхэй. Адууһа мал үсхэбэрилхэ түсэбэй дүүргэлтэ мүн лэ һайн.

Колхозуудаймнай тосхон һууринуудай таруугаар, бэе бэеһээ холо байдаг һэн туладанъ зарим гүүртэ, бригаданууд дээрэ партийна группануудые тогтоохоло ехэ таарамжатай байна.

Партийна хүдэлмэриие һайжаруулха, аша үрэ ехэтэйгээр эмхидхэхэ гэбэл партоорганизациин секретарьнарые, группоргнуудые саг үргэлжэ һургаха, захяа заабари үгэхэ, тэдэнтэй ходо хөөрэлдэжэ байха тон шухала. Тиигэбэл тэдэнэй ажал ябуулга оншоёо олохо, дутуу дундануудаа саг соогоо залан зайсуулагдаха ушартай бшуу. Жэшээнь, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой парткомитедтэй хамта түс ажахын бригадын организацинуудай секретарьнарые суглуулжа, гурба дахин хөөрэлдөө хэһэн байнаб. Тиихэдээ партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ, партийна хиналтада хабаатай гол түлэб асуудалнуудта анхарал мүн лэ табигдаа һэн.

Хүн зоной дунда ябажа байхада инспектор-партийна эмхидхэлшын хабаадамаар юумэн гаража байдаг. Таруу һуудал байдалтай манай аймагай ажахынуудаар аяншалжа ябахадаа, ажалшан зонтой ходол хөөрэлдэжэ, тэдэндэ дэлхэй дээрэ, манай орон дотор, республикадашье боложо байһан һонинуудые хөөрэжэ үгэхэ хэрэгтэй болодог. Тиихэдээ айл бүхэндэ орохо, хүн бүхэнтэй уулзаха хүсэлэн түрэдэг. Тиигээгүйдэ аргагүй. Энээн урүүмнай бүсэ тээһээ хүнүүд ехэл үсөөн ябадаг ха юм. Тиихэлээрээ иимэрхүү байдалһаа болоно, лекторэй, агитаторайшье үялга дүүргэхэ саг болодог.

Би өөрынгөө даажа байһан тушаалаа бэелүүлхэдээ, управлениин инспектор-эмхидхэлшэ нүхэр Манхановтай холбоотойгоор хүдэлдэгби. Тэрэ хүн ажахыда хабаатай асуудалнуудта анхаралаа хандуулдаг. Газар баялигай эдлэлгэ, техникэ ашаглалга, мал ажал үсхэбэрилгэ, үйлэдбэридэ эрдэм, наукын түйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлгэ гэхэ мэтын шухала хэрэгэй бэелүүлгэ тэрэнэй харюусалга доро юм.

Республика дотор дүй дүршэлөө баян болоһон инспектор-партийна эмхидхэлшэд олон гээшэ. Тэдэ нүхэд өөһэдынгөө ажал хэрэг түхай газетээр дамжуулан хөөрэжэ үгэлэг һаань ехэ һайн байгаа. Энэ ушар һая хүдэлжэ эхилэгшэдтэ һайн туһаламжа болохо һэн.

Б. МАРЗАЕВ,
Ахын худөөгэй партийна инспектор-партийна эмхидхэлшэ.

Тимофей Захарович Колесник пенсидэ гараһаншье һаа, т... болоһон заводтоо ажаллаһаар. ЛВРЗ-дэ тэрэниие мэдэхэгүй ... хомор. Зураг дээрэ: Тимофей Захарович өөрынгөө һурагша Ав... лий Николайчугтай хөөрэлдэжэ байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

АРАДАЙ ХИНАГШАДАЙ АЖАЛ

ХАТУУ ХЭМЖЭЭН АБТА...

Баргажанай үйлэдбэриин управлениин дэргэдэхи партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй нүүдэл заседани һаяхан Хурамхаан тосхондо үнгэргэгдэбэ. «Хурамхаанай совхоздо гахай үсхэбэрилгэ тухай», «Аргадын совхоздо үрэһэнэй таряанай муугаар хадагалагдажа байһан тухай» асуудалнуудые комитедэй энэ заседани хаража үзэһэн байна.

Гахай олоор үсхэбэрилжэ, гахайн мяха ехээр абадаг болохын түлөө Хурамхаанай совхозой хүтэлбэрилэгшэд һүүлэй хоёр жэлдэ анхаралаа тон багаар хандуулдаг болоо гэжэ шалгалтаар элирүүлэгдэһэн байна. Совхозой гахайн фермэ ажахыдаа ямаршье олзо доход оруулнагүй, харин нилээд гарзатайгаар ажаллана. Байгша оной түрүүшын юһэн һарада энэ фермэдэ аяар 975 гахай үхэһэн байна. Тиигэжэ совхоз гансахан энэ жэлдэ 700 гаран центнер гахайн мяха абаха аргаяа алдажархёо.

Гахайнууд иимэ олоор яахадаа үхэнэб? Харууһалга, эдеэлүүлгын муу дээрэһээ гээд сэхэ харюусахаар. Поршоонхонуудай байра соо үбдэгтэ хүрэмэ шэбхэ шабар, байрань ехэ шииигтэй, дулаалагдаагүй байха юм. Фермэ дээрэхи хүндэ хүшэр хүдэлмэринүүдые оньһожоруулха талаар ямаршье юумэ хэгдэнэгүй. Гахайн тэжээл саг болзортоо буйлуулагданагүй.

Совхозой главна зоотехник Д. Ц. Доржиев, главна ветеринарна врач И. Д. Дампилон гэгшэд гахайнуудай иимэ олоор үхэжэ байһые мэдэжэ байбашье, гол шалтагаануудыень усадхаха талаар ямаршье хэмжээнүүдые абадаггүй байһан. Главна зоотехник Д. Ц. Доржиев аяар август һараһаа хойшо гахайн фермэ дээрэ нэгэтэшье ерээгүй байха юм. Совхозой мэргэжэлтэд ажал хүдэлмэридөө эрдэм ухаанай, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй түйлалтануудые нэбтэрүүлхэ, хэрэглэхэ талаар һанаата бологүй гэхэдэ ямаршье алдуу болохогүй.

Энэ совхозой гахайн фер... даагша А. А. Федосеев а... хүдэлмэридөө халирхай ... гаар хандана. Гахайнуудай ... рууһалга, эдеэлүүлгые һай... руулха талаар ямаршье х... жээн абтанагүй. Гахайн ф... мын хүдэлмэришэдэй ду... ойлгууламжын хүдэлмэри ... һулаар табигданхай, социа... мүрысөөн миил саарһан д... эмхидхэгдэһэн байха юм. ... хайн фермэ совхозой конто... һоо оройдоол 400 метрэй з... да байрладаг, теэд эндэхи ... тэлбэрилэгшэд, мэргэжэл... фермэ руу харгыгаа мар... жархиһан шахуу.

Гахай үсхэбэрилгэдэ хал... хай муугаар хандаһанайнь ... лөө совхозой главна зоотех... Д. Ц. Доржиев, главна ветвр... И. Д. Дампилон гэгшэдтэ па... тийно-гүрэнэй хиналтын ком... тедэй зүгһөө мүнгэн яла ... хогдобо. Мүн гахайн ферм... даагша А. А. Федосеевые ... шаалһаань сүлөөлхэ гэ... эрилтэ совхозой дирекциин ... да табигдаһан байна.

Аргадын совхозой ороо... ряанай хоёр тоог дээрэ ү... һэндэ хэрэглэгдэхээр хар... лагдаһан 70 тонно шахуу ... ряан гутаагдаа гэжэ шал... таар элирүүлэгдэбэ. Мүн ү... һэнэй тараан тон муугаар ... дагалагдана. Иимэ ябадал со... хозой директор В. Г. Доржи... главна агроном Д. Х. Ш... жиев гэгшэдэй үрэһэнэй тар... сэбэрлэхэ, хадагалха хэрэ... харюусалгагүйгөөр хандаһ... һаа болоо гэжэ тэмдэглэхэ ... рэгтэй.

Управлениин дэргэдэхи па... тийно-гүрэнэй хиналтын ком... тет нүхэд В. Г. Доржиев, Д. ... Шагжиев гэгшэдтэ мүнгэн ... тохохо гэһэн тогтоол абаа. М... үрэһэнэй таряа һайнаар сэб... лэжэ, тэрэниие зүбөөр ха... галха талаар хэмжээ да... абаха гэһэн эрилтэ совхоз... хүтэлбэрилэгшэдтэ табигдаа...

Г. БАДМАЕВ,
Баргажанай үйлэдбэриин управлениин дэргэдэхи партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй гэшүүн.

Эрдэм, наукын түйлалта— мал ажалда

ЭМТЭЙ ДОМТОЙ ЭЛШЭ

Үбэлэй үдэрэй богони болоно, наранай элшын һулархада, адууһа малай, илангаяа нарай амитадай бэе махабадай хүгжэсэдэ тон туһатай ультрафиолетовэ элшэ гэдэг дутажа эхилдэг. Энээнһээ уламжалан, нарай малай түлжэхэ, түргэн томо болохо, мяхажахань зарим тэды гэдэргэ татагдадаг гээшэ.

Теэд мүнөө эрдэм, наукын, түрүү техникын хүсэ хэрэглэжэ, энэ ультрафиолетовэ элшэ гэдэгые түсхай оньһон аргаар бии болгоод, үбэлэйшье сагта нарай малай түлжэлтые түргэдхэдэг арга дэлгэржэ байна. Фотохимическэ реакци хээд, фотоэлектрическэ аргаар люминесценци гэдэг гэрэл гаргажа, ультрафиолетовэ элшэ бии болгоод, нарай мал, илангаяа шүбүү, поршоонхо шаруулхада, тэдэнэй бэе махабадта шухала туһатай бодос түхөөнэ, элдэб үбшэ хамшагта бүлитдэхэгүй, шанга һайн болгоно бшуу. Гадна ультрафиолетовэ элшэ хадаа малай бэедэ витамин «Д» бии болгодог гэжэ элирэнхэй. Витамин «Д» гэдэгээр дутаһан нарай мал абаһаар тажааржа, өөдэлдэггүй юм.

Тиимэһээ ороной түрүү ажахынууд үбэлэй сагта малаа ультрафиолетовэ элшээр шаруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлдэг байна. Жэшээнь, зайн галай ртутно-кварцева лаампа хэрэглэжэ, мал шаруулаад байхада, үнеэд һү шэмэеэ 7—10 процентээр нэмээнэ, тугалнууд шэгнүүрээ мүн лэ 10—15 процентээр ехэ болгоно, тахяагайшье үндэгэлсэнь 10—15 процентээр дээшэлнэ.

Буряадай худөө ажахын институдай эрдэмтэд С. И. Худаев, Д. Ж. Цырендоржиев гэгшэд туршалга хэжэ, институдайнгаа һуралсалай-туршалтын ажахыда, мүн Кабанскын совхоздо тугал, поршоонхо, нугаһа, тахяануудые ультрафиолетовэ элшээр шаруулжа үзөө.

«ПРК-2» гэжэ зайн галай ртутно-кварцева лаампа түсхай түхеэрэлгэдэ тодхоод, тэрэнээ иишэ тиишэнь хүдэлгэжэ байхаар дээгүүр татаһан шабын түмэртэ үлгэнэ. Лаампань газарһаа өөдөө 1—1,4 метртэ байлгана. Гараһаар 5—7 һаратай болоһон тугалнуудые нэгэ таһалгада оруулаад, түрүүн 2 минута соо тэрэ лаампынгаа элшэдэ шаруулдаг. Һүүлдэнь 9 хоногой туршада шаруулгаяа үдэр бүри 1—1 минутаар нэмээжэ, удаань 10 хоногто амаруулдаг. Тиигээд тэрэнээ дахин эхилжэ, нэгэ үнжөөд лэ үдэр бүри 10 минутаар шаруулдаг юм. 10 дахин шаруулһанайнтаа һүүлдэ баһа 10 хоногто амаруулжа, ушөө дахин шаруулжа захална. Иигэжэ бүхэли үбэл соо энээнэй үргэлжэлүүлнэ. Шэди ехэтэй энэ ультрафиолетовэ элшээр шаруулһан тугалнууд нимэ юумэдэ туршагдаагүй малһаа 100—160 граммаар шэгнүүрээ ехээр нэмээгээ.

Эндэ нарай поршоонхонуудые эхэһээ гараһаар 2—3 хоноод байхадань, дулаан байрадань ультрафиолетовэ лаампын элшэдэ үдэрэй 1 минутаар шаруулжа эхилдэг. Удаань үдэр бүри тэрэнээ 1—1 минутаар нэмээжэ, 7 минута хүргэнэ. Тэрэнэйнгээ һүүлдэ ойро зуура амаруулаад, дахин эхилжэ, неделидээ 3 дахин 7—7 минутаар эхэһээ һалгаагдатарнь шаруулдаг. Эхэһээ һалаһан хойноньшье 10 хоног бүридэ 3 дахин 10—15 минутаар шаруулдаг байна. Иигэжэ ультрафиолетовэ элшэдэ шарагдаһан поршоонхонууд эдеэндээ һайн, өөдэргэн сула, түргэншье томо болоно, шэгнүүрээ ехээр нэмээдэг.

Тахяа, нугаһа энэ эмтэй домтой шэдитэ элшээр шаруулхада, үндэгэлсэнь 19 процент хүрэтэр дээшэлдэг юм. Мүн ультрафиолетовэ элшэдэ шарагдаһан үндэгэнһөө тараһан дальбараануудшье баһал һайн, элдэб үбшэ хабшанда нэрбэгдэнэгүй. Энэ жэлдэ Кабанскын совхозойхид энэ арга хэрэглэжэ, абтаһан нугаһанай дальбараануудайнгаа 90 процентыень дэгжээжэ шадаа.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, эрдэм, наукын түйлалта—ультрафиолетовэ элшэ үргэнөөр хэрэглэн, нарай малаа һайнаар түлжүүлхэ тушаа ажахынууд ехэ оролдолго гаргаха бэзэ гэжэ һанагдана. Тиигэбэшье тэрэниие хэрэглэхэдээ, элдэб гал, үсал аюулһаа һэргылхэ шухала. Илангаяа ртутно-кварцева лаампа хүдэлгэхэ заабари, дүрим һайнаар шудалжа, тон нарийнаар хүдэлхэ ёһотой. Лаампын носожо байхада, нюдэ хамгаалха түсгаар шэлтэй байха болоно. Мүн лаампын хүдэлһэнэй һүүлдэ байра соохёо һэрюусүүлжэ, вентиляци оруулха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Тахянууд ультрафиолетовэ элшэ доро. 2. Гахайн поршоонхонууд элшэдэ нааршаана.

Л. ГАРМАЕВА,
ветеринарна врач.

СОВЕТ ОРОН доторнай

ГОЁ ҺАЙХАН, АМТАТАЙ, УРГАСА ЕХЭТЭЙ...

Грибовой селекционно станциин хүдэлмэрилэгшэдэй бии болгоһон овощой шэнэ сортнуудые эгээл иимэ гурбан үгөөр нэрлэмээр.

«Московский засолочный 39» гэжэ сортын ноб ногоон үнгэтэй томо үгэрсэ жэшээ болгон абаад үзэе. Энэ үгэрсэ мэдээжэ болоһон «вязниковский» сортһоо ургасаараа бүлюу һайн юм. Энэ үгэрсэ һая абтаад, мүн дабһалагдаадшье байхадаа амтаяа буурадаггүй. Энэ шанарынь овощ таригшадта ехэ удха шанартай, «Московский—39» гэжэ сорт ган гасуурһаа айдаггүй, үбшэндэ дайрагдадаггүй.

«Пионер 2761», «орион 2763» гэжэ шэнэ сортын помидорнууд ургаса ехые үгэдэгөөрөө шалгарна. Сорт бүхэниинь гектарһаа 350 центнер үгэдэг юм. «Пионер» бага зэргын хүйтэнһөөшье айдаггүй, «орион» зарим үбшэндэ дайрагдадаггүй.

Грибовой научна хүдэлмэрилэгшэд сагаан капустануудай сорт олошоруулаа. «Зимовка 1474» гэжэ сорт хадагаласынгаа талаар жэшээгүй һайн юм. Энэ сорт гектарһаа 400—500 центнер эрхим ургаса үгэнэ. «Подарок 2500» гэжэ сортын томо аад, ехэ хатуу капуста намар дабһалхада таатай. Тэрэниие гектарһаа 680 центнер хүрэтэр хуряана.

НЭГЭ МАШИНА 6 МЯНГАН ГАХАЙ ЭДЕЭЛҮҮЛНЭ

Тэжээл тараан үгэдэг Н-142-00 маркын машина хэрэглэһэнэй ашаар нэгэ тонно тэжээл шэрэжэ, гахайда үгэхэдэ оройдоол 16 мүнгэн гаргашалагдана, тиимэ машина Хара хүрьһэтэ—Түбэй машина туршалгын станцида туршагдажа дүүрэә.

Агрегадай таатай зохидоор хэгдэһэнэй ашаар иимэ үрэ дүн түйлагдаа. Энэ машина ГАЗ-51 автомобилиин кузовта тодхогдоһон цистернэдэл адли юм. Харин досоо таладань тэжээл худхаха, гахайнуудта тараажа үгэхэ механизмууд түхеэрэгдэнхэй.

Тэжээл бэлдэдэг цехэй бункерһаа тэжээл хубаадаг цистернын люк руу тэжээл аюулэгдэнэ. Цистернын тэжээлээр дүүрэхэдэ люк хаагдажа, тэжээл худхагдажа эхилнэ. Удаань цистернэ соо байһан шнек хүдэлнэ. Тэндэхи шнек гахайнуудай эдюурнүүдтэ тэжээл хэнэ. Тэжээл буйлуулдаг цехэй гахайн байраһаа нэгэ километрһээ холо бэшэ байгаа һаань, Н-142-00 маркын машина 7 часай турша соо 57 тонно тэжээл шэрэжэ, гахайнуудта тарааха шадалтай юм. Энэ тэжээл 6 мянга шахуу гахайнуудта хүрэхэ.

КОММУНИЗМ ТУХАЙ ҮНЭН ҮГЭДЭ ХААЛТА ХИЛЭ БАЙХАГҮЙ

США-гай коммунис хүдэлөөнэй элитэ ажал ябуулагша Ульям Паттерсон АПН-эй корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ мэдүүлээ:

— Советскэ Союз анха түрүүн 1927 ондо ерээ һэм. Тиигээд лэ 40 жэл шахуу үнгэрһэнэй һүүлээр би Москвада дахин ерэбэ гээшэб. Би Москвае танинаб, танинашьегүйб гэжэ хэлэмээр байна. Москва гээшэмнай тад ондоо болотороо хубилаа. Агуу ехэ оронойнгоо нэрэ хүндэдэ хүрэмөөр мүнөө үеын жабхаланта һайхан город болонхой байба. Болбосон түхэлтэй, мантан томо үй түмэн гэр байранууд жэрылдэнхэй, һургуулинууд, больницанууд, магазинууд баригданхай. Шэнэ паркнуудшье ногоорон харагданал.

Мүнөөшье энэ город баригдажа байһаар лэ. Гэр байрануудые иимэ ехэ үргэн далайсатайгаар барижа байһан оронийе дэлхэй дээрэ хаанашье олохогүйт. Эдэ бүгэдэ — Совет гүрэнэй хүсэ шадалай ехэ болоһые, хүн зоной һуудал байдалай һайжарһые гэршэлнэ ха юм. Иимэ ехэ хубилалта имагтал социалис гүрэн дотор бэелүүлэгдэжэ болохо юм гэжэ негрнүүдэй зобон түлижэ байдаг углуу шанаагаар орбойлдодог гэрнүүдтэй оронһоо ерэһэн намда, миниин нүхэдтэ ойлгосотой.

Агуу ехэ Октябриин 47 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ үнэхөөрөө дэлхэйн бүхы оронуудай түлөөлэгшэд ерэһэн байгаа; Москвагай алишье үйлсэ, гудамжануудта элдэб янзын хэлэн дээрэ хүнүүдэй хөөрэлдэхые дуулажа боломоор байгаа. Эб найрамдал аршалан хамгаалхын, бэхижүүлхын түлөө ябуулдаг тэмсэлээ улам саашадань үргэлжэлүүлхын тулада Советскэ Союз ерэһэн хүн бүхэн эндэ шэнэ зоригжолтой болоод бусадаг гэжэ мэдээжэ.

СССР амгалан байдалда аюул тохёолдуулна гэһэнүүгээр батадхан хэлэхые һанаашалаад, США-гай хархис этэгээдүүд совет хүнүүд тухай һанамжа, бодомжые буруутуулхын тулада бүхы юумэ хэдэг гээшэ. Зүгөөр Америкын арад зониие тэдэнэй мэхэлхэнь улам бэрхэтэй болоно байнхай. Бүгэдэ ниитын эб найрамдалай түлөө, термоядерна дай дажар уридшалан болюулхын түлөө тэмсэлэй тугые Советскэ правительство, совет арад үндэр дээрэ үргэжэ ябадаг гэжэ хэдэн миллион жиирэй хүнүүдтэ үдэр оноходо тума улам али тодо болоно бшуу.

Советскэ Союзай хүндэ ехэтэй үгэ уриянууд Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин сэндэр дээрэһээ улам шангаар соностоно. Ушарынь гэхэдэ, танай агуу ехэ орон хадаа гүрэнүүдэй хоорондоо эбэй ёһоор зэргэ оршон байха политикын түлөө, дэлхэйн бүхы оронуудтай худалдаа наймаа үргэдхэхын, һайн һайхан хүршэнэрэй харилсаануудые үргэдхэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ ха юм.

Эб найрамдалай түлөө, расизмда, ажалгүйдэлгэдэ эсэргүүгээр тэмсэдэг США-дахи хүсэнүүд Голдуотер болон голдуотеризмдэ шанга сохилто үгөө гэжэ манай орон дотор президентые һунгаха һая болоһон һунгалта эли тодоор харуулаа. Америкын арад элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдэй эбэй ёһоор зэргэ оршохо гол ёһонуудые дэмжэдэг, дай хэхэ дурагүй юм.

Советскэ Союз дотор эд бараанай, эдеэ хоолой элбэг дэлбэг общество байгуулха тухай, ерээдүйн коммунизмын шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ тухай КПСС-эй Программын гол дүрим заабаринууд Америкын хүн зоной ухаан бодолдо түйлай ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Буржуазна номнолой хэдышье али олон һаад тойбо татаашье һаань, коммунизмын үзэл сурталнууд манай ажабайдалда нэбтэрэн ородог. «Коммунизмын аюул» тухай эсэхэсэ мартажархёод, хашхаржа байдаг хүнүүд демократиин дайсан гэжэ олон түмэн америкынхид ойлгодог болоно ахилаа. Манай орон дотор, илангаяа залуушуулай дунда Марксын, Энгельсэй, Ленинэй зохёолнуудые улам һонирхон уншадаг болоно байна.

Коммунизм тухай үнэн үгын америкынхидэй зүрхэ сэдьхэлдэ нэбтэрэн орохын тулада США-гай хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшад Гэс Холл, Элизабет Флинн, Бенджамин Дэвис, Джеймс Джексон, Генри Уинстон, Хаймен Лумер, Герберт Антекер болон бусад аргагүй ехэ юумэ хэһэн байха.

Эгээл элдэб янзын хүн зоной урда ерэжэ үгэ хэлыт гэһэн уряалнуудые Америкын коммунистнууд улам бүри олоор абадаг болоно байнхай. Жэшээлхэдэ, Гавайдахи университедэй студентнүүд бүри һаяхан иимэ уряал США-гай Компартиин толгойлогшодой нэгэн болохо Гэс Холлдо эльгээһэн юм.

Һаяшаг Америкын арад зоной голдуотеризмдэ хатуу шанга сохилто үгэһэн ушарта США-гай компартиин ажал ябуулга бага бэшэ үүргэ дүүргэһэн байха. Манай орон доторхи «ультрын» аюул тухай манай парти ушөө 1961 ондо бүгэдэ зоной ойлгожо абамаар һэргылээ һэн. Баруунай аюултай хэгдэдэг тэмсэлые бүри эдэбхитэй болгохо зорилгоор нэгэдэмэл демократическа фронт байгуулхын түлөө США-гай коммунис парти тэмсэжэ эхилээ бэлэй. Энэ фронтдо профсоюзууд, негрнүүдэй гражданска эрхэнүүдэй түлөө тэмсэдэг организацинууд, эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг түрүү үзэл бодолтой бүхы америкынхид орохо юм.

Манай партиин пропагандалдаг үзэл суртал жиирэй америкынхидэй зүрхэ сэдьхэлдэ улам бүри гүнзэгыгөөр хадуугдадаг болоод байнхай.

Ядуу түлюур байдалда ажаһуудаг хүнүүд манай орон дотор үшөөл олон. Хоолойгоо тэжээхын тулада хэдэн миллион залуу америкынхид һургуулиа хаяха баатай болоно.

США-гай компарти эб найрамдалай түлөө, Урда Вьетнамда, Лаосто болон бүмбэрсэг дэлхэйн бусад районуудта ороной зонхилхы булэгүүдэй ябуулдаг эзэрхэг түримхэй политикада эсэргүү тэмсэлэй түрүүшын зэргэнүүдтэ жагсанхай. Тэрэ хадаа ажалгүйдэлгэ болон үгытэй ядуу байдалай шиидхэгдээгүй асуудалнуудые дары түргэнөөр шиидхэхын түлөө эрид шууд тэмсэнэ. Америкын коммунистнууд хадаа хархис этэгээдүүдэй бузар муухай һанаашалгануудые бута сохижо шадаха хүсэнүүдэй нэгэдэл байгуулхын түлөө, манай ороние социальна дэбжэлтын, һалбаран хүгжэлгын ба эб найрамдалай замаар дабшуулхын түлөө саашадаашье тэмсэхэ байна.

(АПН).

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной ноябриин 17.

ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЭ МАНАЙ ГОЛ УРЯА

Юлий ХАРЛАМОВ,
СССР-эй Студентнэрэй соведэй түрүүлэгшэ

Ноябриин 17... 1939 оной намарай энэ үдэр, фашизмда эсэргүүсэн бодоһон Чехословакиин олон студентнэр ами наһаяа алдаһан юм. Немец булимтарагшад Чехословакиин студентнэрэй эбһлэй хүтэлбэрилэгшэдые буудажа алаһан, дээдэ һургуулинуудай мянга гаран һурагшад болон багшанарые «үхэлэй фабрика» руу — Заксенхаузендахи концлагерьта хүүлһэн байгаа.

Энэ хюдалгань бүхы дэлхэй дээрэ айхабтар ехэ зэбүүрхэл үүдхэһэн бэлэй. Энэ үдэр уласхоорондын студентнэрэй дайшалхы һоор һаналаа нэгэдэлгэ эхи һаад, алагдаһан баатарнуудай ондо хэдэн мянган шэнэ тэмсэлшэд бусад оронууд дотор жагсан ороо һэн. Уласхоорондын студентнэрэй хүдэлөөнэй демократическа хүсэн дэлхэйн хоёрдохи дайнай хэсүү шэрүүн жалнүүдые. Фашизмда эсэргүү тэмсэлэй шанга жалнүүдые дабан гаража, эб найрамдалай болон демократиин үрэа доро нэгэдэн, студентнэрэй эблэл байгуулһан.

Амгалан тайбан байдалай түлөө, буу зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрээ, хүсэд бүрин хуряахын түлөө, национальна талаараа бэеэ даадаг болохын түлөө, колониализмда ба империализмда эсэргүү тэмсэл, демократическа эрхэ болон сүлөө хамгаалхын, һуралсаха арга, дээдэ һургуулинуудай һурагшадай байдал һайжаруулхын түлөө хамтын тэмсэл —дэлхэйн түрүү студентнэрэй нэгэдэн жагсаһан эшэ нүхэсэл болоно.

Үнгэрэгшэ жэл Европын, Африкын, Латиин Америкын, Азиин олон түмэн студентнэрэй политическэ эдэбхи үүсхэлэй хэлбэришэгүй урган бадарһые гэршэлнэ.

Университедүүдэй һаадгүй хүдэлмэрилхэ арга боломжо хангаха эрилтэ правительствын урда табиһан студентнэрэй забастовко, жагсаалнууд Францида болоһон.

НАТО-гой гэнжээр Грециингээ хүрмэгдэхые буруушааһан, оронойнь газар дээрэ сэрэгэй баазануудай байлгые буруушааһан, шэнэ дайнай аюулда эсэргүү, эб найрамдалай түлөө, бүхы грек арадай демократическа сүлөөгэй түлөө тэмсэгшэ грек студентнэрэй ехэ манифестацинууд үнгэргэгдөө.

Пуэрто-Рикодэ, Боливида сэрэгүүдэй ба студентнэрэй хоорондо зэбсэгтэ тулалдаанууд болоһон, Хартумай университедэй студентнэрэй революционно хүдэлөөн хархис ёһо гуримда эсэргүү арад ниитын тэмсэлтэй нииллэһэн, национальна талаараа бэеэ даадаг болохо, сүлөөрхын түлөө Урда Вьетнамай, Венесуэлын студентнэрэй баатар габьяата тэмсэл орьёлон бадарһан байна...

Тэрэшэлэн бүхы дэлхэйн студентнэр гадаадын сэрэгэй добтолгодо эсэргүүсэн бодоһон Кипрые, Вьетнамай Демократическа Республикые эрид шууд хамгаалжа ороо...

Эдэ бүгэдэнһөө харахада, студентнэр гээшэмнай уласхоорондын ажабайдалдахи ехэ хүсэн, эб найрамдал хүсэдэг, империализмда эсэргүү тэмсэлшэдэй нэгэдэмэл фронтын таһаршагүй хубинь мүн.

Национальна бэеэ даадаһан байдалтай болохо ба сүлөөрхын түлөө, эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй талаар залуушуул болон студентнэрэй һанал нэгэтэй байһаниинь энэ оной сентябрь соо Москвада болоһон Бүхэдэлхэйн хуралдаан дээрэ илангаяа эли тодоор харагдаа. Хуралдаанай Деклараци ба Программа баталан абаһан, һаналаа нэгэдэлгын жаса байгуулһан ябадал залуушуулай ажал ябуулгаяа бүри эдэбхитэй габшагай болгоолгодонь туһална.

Студентнэрэй уласхоорондын үдэрые энэ жэлдэ тэмдэглэлгэ тон шухала хуралдаануудай болуута байхадань — ноябриин 26-һаа декабриин 7 хүрэтэр Болгариин Софи хотодо Студентнэрэй уласхоорондын холбооной ээлжээтэ, VIII Конгрессэй зарлагдаад байхада үнгэрхэнь.

Студентнэрэй уласхоорондын эблэлэй үрэ ехэтэ ажал ябуулга, тэрэнэй гол хараа бодол, политическэ шэглэлынь Африкын, Латиин Америкын, Ази болон Европын оронууд дотор тон хүндэтэй болонхой. VII Конгрессһээ хойшо энэ эблэлэй зэргэдэ хэдэ хэдэн шэнэ эмхинүүд: Франциин, Сальвадорой, Бурундиин, Танганьикын, Панамын, Колумбиин, Кениин, Угандын, Ганын, Перугай, Иорданиин, Реюньоной студентнэрэй национальна эблэлнүүд ороһон байна. Энээнэй ээлжээтэ конгресс дээрэ хэдэн эмхинүүд гэшүүн болгогдон абтахань.

Студентнэрэй уласхоорондын эблэлдэ мүнөө 75 гэхэ гү, али бүхы национальна эблэлнүүдэй гурбанай хоёр хубинь нэгэдэнхэй.

МСК-гай (Студентнэрэй уласхоорондын конференциин) хэрэгтэд ондоо байна. Студентнэрэй хүдэлөөн дотор түрүү үзэл бодол дэлгэрүүлгэдэ һаад хэдэг, студентнэрэй нэгэдэлые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хараа бодолдо эсэргүүсэдэг юм.

Энэ жэлэй август соо Шэнэ Зеландида зарлагдаһан студентнэрэй уласхоорондын XI конференци (МСК) юу харуулааб гэхэдэ, энэ эмхи доторхи демократическа хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн добтолхо, эдэниие амяарлан тусгаарлажа, өөһэдынгөө мэдэлдэ оруулха гэжэ хархис этэгээдүүдэй шиидэнхэй байһые элирүүлээ. Студентнэрэй 20 гаран национальна эблэл, МСС-эй делегаци үнэндөө энэ конференцидэ хабаадуулагдаагүй юм. Тиигэбэшье дэлхэйн демократическа студентнэр өөһэдынгөө зэргые улам нягтаруулан, тэрэ хархис аашадань харюу үгэхэ гэжэ хүсэд найдамтайгаар хэлэжэ болохо байна.

Совет дээдэ һургуулинуудай һурагшад студентнэрэй уласхоорондын хүдэлөөн дотор харилсаа холбоо хангахын түлөө саг үргэлжэ тэмсэдэг. Эбээ таһаралга — тон таарахагүй ябадал мүн гэжэ эдэнэр батаар ойлгонхой. Манай зам — эб нэгэдэлгын зам, үнэн сэхэ харилсаа холбооной зам, һалгаан тусгаарлаха бэшэ, харин эмхидхэн нэгэдхэхээр арга бэдэрэлгын зам болоно.

Үгээ ойлголсохо гэдэг совет залуушуулай эрмэлзэлгэнь түбхын түрүүн студентнэрэй национальна эблэлнүүдтэй харилсаа холбоогоо улам үргэдхэхэ, тэрэшэлэн уласхоорондын, орон бүхэнэй, нютаг нютагай эмхинүүдтэй харилсаа холбоогоо улам үргэдхэн бэхижүүлхэ оролдолго дээрэһээнь элеэр харагдана.

СССР-эй Студентнэрэй совет дэлхэйн 100 шахуу гүрэнэй дээдэ һургуулинуудай һурагшадай эблэлнүүд, нэгэдэлнүүдтэй харилсадаг, информаци абалсадаг, делегацинуудаа, стипендиадуудаа, туристнуудаа эльгээлсэдэг, студентнэрэй уласхоорондын ба национальна элдэб уулзалгануудта хабаададаг, бусад оронуудтахи өөһэдынгөө ханинарта тодорхой туһаламжа үзүүлдэг байна.

Совет дээдэ һургуулинуудай һурагшад Урда Вьетнамай патриодуудта медикаментнүүдые эльгээнэ, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхаха кампани үнгэргэжэ байгаа Африкын болон Латиин Америкын студентнэрэй эмхинүүдтэ һуралсалай хэрэгсэлнүүд ба тухеэрэлгэ эльгээнэ...

Мүнөөдэр, Студентнэрэй уласхоорондын үдэрэй болохоёо байхада, студентнэрэй һаналаа нэгэдэлгын хэрэгтэ үнэн байдагаа совет залуушуул дахинаа лаблан батална. Эдэнэр Урда Вьетнамай, Венесуэлын, Конгын ба Боливиин, Анголын ба Мозамбигай студентнэртэ, — империализм ба колониализмда, шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүү, үндэһэ яһанай дарлалтада, фашис диктатурануудта эсэргүү, эб найрамдалай болон демократиин түлөө, арадуудай ерээдүйн зол жаргалта байдалай түлөө тэмсэжэ байгаа бүхы студентнэртэ аха дүүгэй амаршалга хүргэнэ. Эдэнэр Кубын ба Алжирай студентнэрэй, Африкын болон Азиин бэеэ дааһан гүрэнүүдэй бүхы залуушуулай, социалис оронуудтахи хани нүхэдэйнгөө шэнэ байдал байгуулха хэрэгтээ илалта туйлахыень аха дүүгэй ёһоор хүсэнэ.

Эрхэ сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалай түлөө, амгалан ёһоор зэргэ оршон байхын түлөө тэмсэлдэ жагсан бодохыень, хани нүхэдэйнгөө, залуу үетэнэйнгөө урдаһаа сэхэ хараад: «Хабынгаа хурахэ хамаг юумэ хээбди» гэжэ үнэн сэхээр хэлэхэ эрхэтэй байхын тула, уг зорилго тээшээ оролдосотой, нэтэрүүгээр дабшахыень бүхы оронуудтахи залуу үетэниие совет студентнэр уряална.

(АПН).

һалбаран урган тосхонууд

ЭНЭЛ ДАА ГҮҮРТЭ!

Баглагар нарһан тужа соо зоһидхоноор, саб гэмээр 30 гаран стандартна шэнэхэн гэрнүүдээ эргэлүүлһэн багахан тосхон. Һууринай хойто захашагаар үнгөөр ехэ барилгатай магазин. Урдуурнь—эхин һургуулиин байшан. Баһа клуб бии. Түхэреэн жэл соогоо шэргэдэггүй булаг—худагын юунээр сэнтэйб! Энэмнай Хэжэнгын совхозой 2-дохи фермын Бахалайтын гүүртэ болоно.

1937 ондо анха түрүүн энэ гүүртэдэ хүдэлхөөр ерэһэн, мүнөө пенсионер Содном Гармаев иигэжэ хөөрэнэ:

— Мүнөө һанахада ехэл һонин агша. 1937 оной намар эндэ дүрбэхэн лэ айл зөөжэ ерээ һэмди. Эндэшни хуу ой модон байгаа юм. Һамгад, басагаднайшье һүниндөө газаа гарахаяа айдаг гээшэ һэн ха. 4—5 налшагар муухан гэрнүүд. Оройдоол 52 малтай гүүртэ. Энеэдэһэм хүрэгшэ. Һүеэ гараар машиндаад, тоһо гаргажа, Хэжэнгэ абаашажа тушаадаг байгаабди. Унаамнай муу хээгшэн, мухар сар хоёр һэн... Мүнөө эндэ 25 жэл ажаһуунаб. Теэд энэ богонихон үе хугасаа дотор яаһан ехэ хубилалта болоо гээшэб...— гэжэ уяран һагад хөөрөө һэн.

Тэндэ мүнөө 200 шахуу һаамхай үнеэдтэй. Тугал, бүрүү, хашарагуудынь олон. Үдэшэндөө электрын гал ялардаг. Өөрын маслозавод, һургуули, клуб, бани, худаг, тээрмэ гэхэ мэтэ бүлта бии! Айл бүхэн хамаг эд бараагаа хүсэнхэй.

Гурбадахи айл бүхэн өөрын мотоциклтай.

Хэдэн олон һаалишадынь, жэшээнь, Вера Бальжинимаева, Дарима Сампилова, Чимитова Цыжип гэгшэд Москвада арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ хабаадалсаа.

Бахалайтын гүүртэ мүнөөшье түрүү ябана. 1964 ондо һү һааха уялгаяа сентябриин 1-дэ дүүргээ. Управлени соогоо 1-дэхи һуури эзэлһэн эндэхи һаалишан Пелагея Цырендылыкова мэнэ һаядаа Москва выставкэдэ мордохонь.

Энэл даа, мүнөө үеымнай һүнэй гүүртэ, һалбаран урган тосхон! Энэл даа ажалай амган үрэ амасаха гээшэ!

Ж. ЖАНЧИКОВ.

Универмагай оёдолой комбинадта ажаллажа эхилһэр А. Б. Бадаева нилээд олохон жэл болоо. Мүнөө энэ нүхэрнай мастердаар ажаллаха зуураа, хүнэй захил, эрилтэнүүдые тон һайнаар дүүргэжэ, хүн зондоо магтуулдаг. Пальто худалдажа абаһан хүн тэрэнэйнгээ нэгэ зааха ута байгаа һаань, энэ хүндэ хандажа богони болгуулна. Тиимэһээ нүхэр Бадаева олоной баясхаланда хүртэнэ.

А. КУРТИГАЙ фото.

БЭЛИГ ГЭЭШЭ ЭНДЭҺЭЭ

(Уран зурааша Владимир Уризченкын зохёолнуудай выставкэһээ)

«Юность» журналай хуудаһан дээрэ «Эхэ» гэһэн зурагайнь хэблэгдэһэнһээнь хойшо, буряадай залуу уран зурааша Владимир Уризченкын нэрэ хаанашье мэдээжэ болоо. Модон дээрэ һиилэгдэһэн зураг дээрэһээ эхэ үхибүүн хоёрой урихан нюурнууд би(ш)эн гээшэ шэртэнэ. Талын эхэнэр ямар энхэргэнээр үхибүүгээ бөөмэйлэн тэбэринэ гээшэб.

Һаяхан «Юность» журналай редакци соо нээгдэһэн уран зурааша Владимир Уризченкын зурагуудай выставкэтэй танилсабабди. Ямар ехэ шадабари, уран бэлиг гээшэб! Эндэ дала гаран зурагууд табигданхай: модон дээрэ һиилүүрнүүд, пейзажууд, зурагууд, этюдүүд. Карандашаар, хөөгөөр, үһан шэрээр, гуашааршье зурагдаһан. Энэмнай гуша наһатай уран зураашын түрүүшын хусхай выставкэ ха юм.

Уризченкын зохёолнууд хэдэн циклдэ хубаагдана. Гол удха, найруулгань — Буряад һайхан орон, тэрэнэй үзэсхэлэн гоё байгаали, хүндэшэ, налархай арад зониинь.

Уран зураашын уулзаһан, дурлаһан хүнүүдынь тэрэнэй зохёолнуудай геройнууд болоо. Загаһашад, ангуушад, малшад, залуу хүдэлмэришэд ехэнхи зурагуудтань харагдана, тэдэнэй образууд поэтическэ ехэ уянгаар гаргагданхай.

Ажабайдалай элдэб һонин хуудаһануудые, тэрэнэй удха шанарые уран зурааша дэлгэн харуулна: герой бүхэндөө өөрын «түлхюур» бэдэржэ, гүнзэгы удхатай, философско найруулгануудые оложо шадаа гэхэдэ алдуу болохогүй.

Энэ харагты. Ялайтар мулиһэн модон дээрэһээ гурбан нюур шэртэнэ: даруухан аад, омогоор толгойгоо үргэһэн эхэнэр—эхэ, шадал хүсэнэйнгөө шамбай дунда ябаһан эрэ хүн — гэр бүлын эзэн, гайхангиі, урихан үхибүүнэй нюур, юртэмсэ дэлхэйе түрүүшынхеэ хараһан бишыхан хүн. Энэмнай—«Гэр бүлэ». Ямар юрын аад, өөрын онсо удхатай, зөөлэхэн, сэдьхэл альбэн зурылдаһан шэнжэнүүд гээшэб! Буряадай национальна ёһотойл һиилүүр, угалза.

Уризченко зурагаа тон юрынхеэр бүтээхые оролдоно, удха һаналынь эли тодо, юрын, ойлгосотой, композицань уян нугархай. Анхарыт, эндэ нэгэшье үлүү юумэн үгы.

Украинец Владимир Уризченкын зургаан жэлэй саада тээ ерэһэн Буряад орон гээшэ арадай һиилүүр, угалза, зурагай ямар ехэ һайхан, баян, гайхалтай хэдэн зуун жэлэй түүхэ намтартай гээшэб! Тэрэнэй байгаали уран зураашадта ямар хурса образ, элдэб үнгэ, шэрын толон, наранай образуудые хэлэжэ үгэнэ гээшэб! Энэл баян бэлэгүүдыень Владимир Уризченко зурагууд соогоо шэнгээн оруулжа шадаа. Мүнөө сагай долгин, амисхаал зураг бүхэндэнь мэдэрэгдэнэ.

Залуу уран зураашын пейзажууд баярай хүхюун мэдэрэл түрүүлнэ. Эдэнь ехэ уян, ялас гэһэнүүд, Саб сагаан гэрнүүд (хатанууд), сэсэглэн һалбарһан саадууд, наран сэсэгүүд — энэ Полтавщина, уран зураашын түрэһэн нютаг. Тиибэшье энэшье зурагуудтань буряадай национальна искусствын шэнжэнүүд үзэгдэнэ. Өөрөө уран зурааша шоглонгёор:

— Хоёр тээшээ таһаржа шаданагүйб. Түрэһэн нютагни, мүнөө хүдэлжэ байһан газар—Буряад орон хоёрни нэгэн болошоо,—гэжэ хэлэнэ.

Илгарма зохёолнуудайнь нэгэн — «ханинар» гээшые харыт. Залуу наһанай залиршагүйе уянгалан харуулһан энэ һиилүүртэ эдир буряад, украин хоёр басагадые харанат. Хани барисаанай халуун мэдэрэл эжэ эхигүй зосоомнай мүндэлнэ.

Выставкын удаадахи стенд, Уризченкын творчествын үшөө нэгэ шэнэ зүйлые бидэндэ энэ стенд хэлэжэ үгэнэ. Уризченко — сэдьхэл ужам, хүхюун үльгэршэн. Украин арадай онтохонууд болон буряадай домогуудай геройнууд авторай уран бэлигээр үшөө хурса болоно бшуу.

Искусствын мүнөөнэй эрилтэ, шэглэл, хараа бодолнуудые Уризченко гүнзэгыгөөр ойлгоно. Зурагайнь түхэл маягууд өөрын онсо шэнжэтэй, зурлаа, үнгэ шэрэ гээшэнүүдынь шье тодо образ гаргахадань яаха аргагүй туһална.

Владимир Уризченко бүри заахаһаан зураг зуража эхилһэн. Өөрөөл зуража һураһан гэжэ хэлсүүлдэг. Ажабайдалай замда бүри багаар гаража, шулуушан, барилгашан, дархан гэхэ мэтын мэргэжэлнүүдтэй һайса танилсаа. Сүлөөтэй сагтаа зурагаа зурадаг һэн.

— Мэдээл орожо эхилһэн сагһаа хойшо зурахые һурааб, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Багшатнай хэн бэ гэжэ асуухада, Украинада хүдэлжэ байдаг, мэдээжэ уран зурааша-график Леопольд Левицкиин, буряадай мүнгэшэ, алташа дархан Бадмаевай, яһан дээрэ һиилэгшэ Геннадий Васильевай (Улаан-Үдэ) нэрэнүүдые тэрэ дурдана. Багшанарынь олон даа.

Владимир Уризченко зурагайнгаа гол удха, образ бүхэндэ таараха материал, техникэ гээшые олохые эрмэлзэнэ. Модон, саарһан, картон дээрэ зурахаһаа гадна, үнгэтэ хирпиисэшье хэрэглэнэ. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын клуб Уризченкын эскизээр хэгдэһэн шэмэглэлээр гоёогдонхой. Тэндэнь үнгэтэ хирпиисэ ороо юм. Мүнөө уран зурааша городой олон дабхар гэрые буряад болон украин арадуудай искусствын уг заншалай гуримаар шэмэглэхэ һанаатай. Мүн буряадай эпос «Гэсэртэ», Н. В. Гоголиин зохёолнуудта зурагуудые зураха түсэбтэй.

Владимир Уризченкын түрүүшын выставкэ тэрэнэй уран, бэлигтэй мастер байһые элеэр харуулба. Искусствада үшөө нэгэ бэлигэй мүндэлһые тэрэ баталаа.

Надежда ЖЕЛЕЗНОВА,
(АПН).

Байгша оной эхеэр хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубита оруулалсаха гэһэн уряалтайгаар Хяагта городой пенсионернууд аймагайнгаа бүхы үндэр наһатайшуулда хандаһан байгаа. Тэрэ уряалыень хүдөө нютагайхид үнэн зүрхэнһөө һайшааһан юм.

Уданшьегүй городой пенсионернууд үнэһэ, шубуунай аргал суглуулжа захалаа. Мүн колхоз, совхозуудай малай фермэ, полевой стануудта эльгээгдэхэ библиотечкэнүүдые эмхидхэжэ эхилээ һэн. Энэ хүдэлмэридэ хүдөөгэй пенсионернууд, һургуулинуудай һурагшад, студентнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Ажахы бүхэндэ хэдэн арбаад тонно үтэгжүүлгэ суглуулагдаһан, сабшалан арилгаха, үтэгжүүлхэ, упалха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэһэн байгаа.

ҮНДЭР НАҺАТАЙШУУЛАЙ ҮҮСХЭЛЭЭР

Городой пенсионернүүдэй хүсөөр 16 тонно үнэһэн, 20 центнер шубуунай аргал поли дээрэ гаргагдаа. Хүдөө ажахын, уран һайханай асуудалнуудаар 200 гаран хэһэг ном суглуулагдажа, Пограничнa совхоздо эльгээгдэһэн байха. Тиихэдэ харуулан ойлгуулха агитациин 50 гаран плакадууд гоё һайханаар бэшэгдэжэ, малай фермэ, отарануудта эльгээгдэһэн. Погранична, Хяагтын, Худэриин совхозуудта, «Эрдэм» колхоздо городой пенсионернууд хүдөө ажахын асуудалнуудаар 15 лекци уншаһан, оло дахин хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн юм. Пенсионернүүдэй хүсөөр табигдаһан концертнүүдые колхозни гууд, совхозуудай хүдэлмэришэд ехэтэ һайшаадаг. Һонирхожо харадаг байгаа. Тэдэнэр 10 гаран концерт табяа һэн. Городой пенсионернууд колхоз, совхозуудта ажаһуудаг пенсионернүүдэй соведүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха талаар ехэхэн туһаламжа хүргэһэн байха. Мүн партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха бүлэг болон постнуудта хабаададаг бэлэй. Нигэжэ хүдөөгэй партийна организацинуудта манай пенсионернууд хаба шадалаараа туһалалсадаг болоо.

Колхоз, совхозуудай пенсионернууд тарян, мал ажал дээрэ нилээд ехэхэн ажал хэһэн, үбһэ, таряа хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Ямаршье ажалдаа хүдэлөө һаа, ямаршье бэрхэшээлэй тохёолдоо һаа, пенсионернууд заатагүй бүтээсэ ехэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг, бэрхэшээлнүүдые заатагүй дабажа гарадаг заншалтай.

Илангаяа Хяагтын совхоздо ажаһуудаг пенсионернууд жэшээтэ һайн ажалаараа шалгараа. Эндэхи Исай Калёных гэгшын хүтэлбэрилдэг 6 пенсионерһээ бүридэһэн звено 1500 центнер һайн шанартай үбһэ бэлэдхэжэ, түсэбөө 2,5 дахин үлүүлэн дүүргэһэн байна. Ехэ-Нуга нютагта ажаллаһан пенсионер С. Д. Бальдировай звеногойхид мүн 1500 центнер үбһэ хуряагаа. Мүн Хяагтын Адагта ажаһуудаг пенсионернууд үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа һэн.

Хэдэн олон пенсионернууд үндэр наһатай болобошье, нютаг нютагтаа эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, замай залуушад болонхой. Хираанай Адагай пенсионернууд Григорий ба Георгий Чернояровтан, Будажаб Бандanов, Бимба Занданов, Даба Дылгиров, Алексей Шульгин, Андрей Осеев болон бусад коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэжэ, нютагаархинайнгаа дунда хүндэтэй болонхой.

Э. ВЕЛЬВЕР,
пенсионер.

Венгридэхи эгээн томо электростанци Сазхаломбаттада Советскэ Союзай туһаламжаар баригдажа байнхай. Энэ станциин ээлжээтэ турбина ток үгэжэ эхилээ. «Дружба» гэжэ нефтепроводоор ерэжэ ерэдэг советскэ нефтеэр электростанци хүдэлхэ байна. Зураг дээрэ: турбиные хүдэлгэдэг пульт.

МТИ-гэй—ТАСС-ай фото.

АФРИКЫН ҮДЭРЫЕ ҮГТҮҮЛАН

Гвинейн хүдөө ажахы

Баруун Африкын уларилай европейскэ тааралагүй дээрэһээнь, тэдэнэр Гвинейдэ олоороо һуурижааагүй, ехээр газар эдлээгүй юм. Гэбэшье ондоо аргаар эндэхи нютагай зониие мүлжэдэг байгаа. Элдэб хуулинуудые гаргажа, заримдаа харын баагаар Францида хэрэгтэй ургамалнуудые тарихыень Гвинейн таряашадые хашадаг байһан. Тиигэжэ Гвиней Францида «банан үгэдэг колони» болоо юм. Эндэхи хүдөө нютагайхид европынхидал адляар ехэ газар эдлэдэггүйшье һаа, хүшэр хүндэ байдалтай байһан байгаа. Энээниие усадхахын тула гээгданги экономикотой Гвинейдэ олон жэл хэрэгтэй. Ушар юуб гэхэдэ, газар таряалан эрхилхын тула ой тайгын модо отолжо арилгаха шухала болоно. Тэрээнһээ гадна, Гвинейн таряашад ажалда хэршье бэрхэ, оролдолго гаргадаг һаа, бүтээсээр бага, бүдүүлиг зэр зэмсэгтэй байһан. Модон гадаһан (мотыга) гол зэмсэгынь байһаар, Хара Африкын таряашанай бүлэ бүхэн гансахан лэ гектар газар хахалжа ашаглаха аргатай» гэжэ француз эрдэмтэ Ш. Робехен бэшэнэ. Тиигэһээ Баруун Африкын уларилынь тон таатай, жэл соогоо 2—3 дахин ургаса абахаар байдаг.

Хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөхын тула техникэ, үтэгжүүлгэ, кадрнууд, эмхидхэл хэрэгтэй. Эдэнэй ашаар лэ хүдөө ажахыгаа хүл дээрэнь гаргажа шадахабди гэжэ Гвинейн правительство һайн ойлгоно. Энэ орондо гэгээрэл болбосорол асараабди гэжэ өөһэдыгөө магтадаг француз эндэһээ гаража ошоходоо, миил 150 трактор, 73 плуг, 11 сеялкэ, 8 косилка орхёо һэн. Иимэ техникэ 4 миллион арад зонтой орондо үлэһэн байгаа бшуу. Арад зонойнь 95 процент таряашад ха юм.

Гвинейн арад экономикынгоо гол һалбари — хүдөө ажахые хүгжөөхэ ямар арга шэлээб? Бүхы экономикодо, мүн хүдөө ажахыда капиталис хүгжэлтын зам хэрэггүй гэжэ Гвинейн демократическа парти түбхын түрүүндэ мэдүүлээ. Газарые үмсын гуримаар эдлэхэ ябадал хоригдоо. Мүнөө эдлүүриин газар худалдаха ябадал, мүн газарые арендэдэ үгэлгэ хоригдоһон байна. Түлөөһэншьегүйгөөр хэн нэгэндэ газар үгэхэ гэбэл министрһээ зүбшөөл абаха хэрэгтэй. «Энээнһээ түрүүн хүдөө зоной газар ба зөөри үбэршэлдэг, элдэб гурим заншал баримталан улад зониие хайрагүй дарладаг, мүлжэдэг, тэдэнэй мэдэлдэ байһан областьнуудай экономикые һүйдхэдэг үгсаатанай вождьнорой тушаал зэргэ үгы хэгдээ» гэжэ Гвинейн дотоодын хэрэгүүдэй, аюулгүйе сахиха министр Кейта Фодеба мэдүүлээ.

«Гвинейн хүдөө ажахын зорилго юуб гэхэдэ, ажалаа оньһожоруулха, ургамалнуудые шанаржуулха, газараа һайса эдлүүрилхэ ябадал болоно. Энэ зорилгоёо дүүргэхын тула кооперативуудые эмхидхэнэбди, иимэ формо манай ёһо заншалда таарана» гэжэ Гвинейн Республикын президент Секу Туре хэлэһэн байна.

Гвинейдэ кооперативуудые дэлгэрүүлхэ гурбан шата хараалагданхай. Мүнөө үедэ кооперативууд далайн эрьеэр байгуулагдана. Түрүүшын шатадань бии байгаа кооперативуудые үргэдхэжэ, хүдөө ажахын жэжэ зэр зэмсэгүүдые хамтын хүсөөр хэрэглэхэ гэжэ түсэблэгдэнэ. Хоёрдохи шатань хүдөө тосхонуудта оньһон нарин техникын хүсөөр газарта хамтааран эдлэхэ полинуудые байгуулхаар хараалагдаа. Шубуудые, жэжэ мал хамтадхана, олзо доходойнгоо 10—30 процентээр хубаагдадаггүй нөөсэ байгуулаад, үлөөшыень ажаллаһанайнгаа зэргээр хубаажа абана. Тэрэшэлэн үхэр үдхэхэ нэгэдэлнүүд байгуулагдана.

Гвинейе хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбөөр (1962—1964 онуудта) 500 кооператив байгуулагдахаар хараалагдана. Энэ гурбан жэлэй үе соо Гвинейн 109 миллион франкын хэмжээнэй урьһаламжа таряашадта үгтэхэ.

Кооперативуудые байгуулжа таряашадые нэгэдхэһэнэй, хамтын политой болоһоной ашаар техникэ үргэнөөр хэрэглэхэ аргатай болоо. Энэнэй тулада бүхы орон доторнь хүдөө ажахыгаа шэнэдхэн хүгжөөхэ центрнүүд байгуулагдаба. Эдэ центрнүүд техникын туһаламжаар үйлэдбэреэ хүгжөөжэ, арад зондо жэшээ харуулха уялгатай. Хилын саанаһаа асарһан техникын ехэнхи хубинь иимэ центрнүүдтэ ашаглагдана. Тэрэ тоодо 270 трактор, дискэтэй 376 плуг, 54 культиватор гэхэ мэтэ оролсоно. Мүн түрүү зэргын ажахынууд тогтоогдонхой. Эдэнь хүдөө ажахын түрүү дүй дуршэл дэлгэрүүлхэ уялгатай юм. Гвинейдэ шэнэ байдал хүгжөөхэ хэрэгтэ Советскэ Союз ехэ туһа хүргэнэ. Советскэ Союзай туһаламжаар Литиина ...жэ нютагта мал ажалай түрүү фермэ байгуулагдаа.

Ажахыгаа хүгжөөхэ долоон жэлэй шэнэ түсэб һаяшаг Гвинейдэ зохёогдоо. Энэ түсэбэй ёһоор, орон доторхи бүхы арга боломжо хүсэд хэрэглэгдэхэ юм. Хэрбээ түрүүшын гурбан жэлэй түсэб национальна бэеэ даанги байдал хангаха бэлэдхэлэй түсэб байгаа һаа, харин долоон жэлэй түсэбынь —национальна экономико байгуулха, үлэсхэлэн ба үгытэй ядуу байдалтай тэмсэхэ түсэб болоно. Энэ түсэбэй дүүргэгдээд байхадань, ороной ороохото гол ургамал—рис ехээр абтадаг болохо. Маму гэжэ газарта Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаһан консервын заводые түүхэй эдээр хангаха шухала. Банан, ананас, кофе тон ехээр абтадаг болохо юм. Цитрусай, хлопогой, саахарай тростнигай, тамхинай, сайн плантацинууд шэнээр байгуулагдаха. Тиигэжэ национальна хүгжэлтын замаар капиталис бэшэ замаар дабшаха горитойхон алхам хэгдэхээр хараалагдана.

С. КУЛИК.
(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН

3-дахи нюур.
1964 оной ноябриин 17.

МАНАЙ СПОРТСМЕНУУД СОЛБОН ХУРДАН, ШАДАМАР БЭРХЭЛ

ҮРГЭН БУРЯАД ороноймнай хото, худөө нютагуудта спортын мүрысөөн, hорёонууд олоор үнгэргэгдэжэ, олониитые hонирхуулжа, баясуулжа байдаг. Мүнөө республикын физкультурын коллективүүд өөhэдынгөө зэргэдэ 90 мянган шамбай солбон, хурдан бэрхэ спортсменүүдтэй болонхой. Эдэ бүгэдэhөө тобшолол хэжэ үзэхэдэ, РСФСР-эй зонын, городууд хоорондын дунда түрүү hуури эзэлхэ мүрысөөнэй үнгэргэгдэхэдэ, манай республикын спортсменүүд амжалта туйлажа, нютагаа суурхуулжа ерэдэг болоhониинь hайшаалтай.

Урдань 5—6 жэлэй саада тээ манай республикын спортын коллективүүд жэлдээ нэгэ—хоёр спортын мастертай болодог hаа, 1964 оной туршада тэдэнэй тоо хараа байса олошороо. Гансахан 1964 ондо СССР-эй спортын мастер гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ аяар 19 хүн хүртөө бшуу. Энээнэй хажуугаар спортын нэгэдэхи, хоёрдохи разрядтай спортсменүүд үдэр бүри шахуу олон боложо байдаг.

Спортсмен бүхэн өөрынгөө мэргэжэл шадабари таhалгаряагүй дээшэлүүлжэ байхадаа, дурлаhан спортоороо яаха аргагүй hайн амжалта туйладаг ааб даа. Заримдаа туйлагдаhан энэ амжалтань спортын мастерай нормоhоо холо үлүү болошоhон байдаг. Жэшээнь, манай республикын мэргэн буудагшадай, городки наадагшадай туйлаhан амжалта эгээл тиимэ. Үнгэрhэн 1964 ондо конькишад Титова, Музыка, хүнгэн атледүүд Данилова, Бражник, бүхэ барилдаашан Ивахинов болон бусад яhала hайн үрэ дүн туйлаа юм.

РЕСПУБЛИКА ДОТОР ниитын инструктор гэhэн нэрэ зэргэтэн яhала олошороо. Гансахан «Спартак» бүлгэм 548 ниитын инструкторнуудтай, ЛВРЗ-гэй «Локомотив» үйлэдбэриин гимнастика үнгэргэжэ байха 76 инструкторнуудтай болоhон байна.

Олониитые спортдо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ талаар республикын спортын бүлгэмүүд эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри хото, худөөдэшье ябуулжа байдаг. 1964 оной түрүүшын хахад жэлдэ спортдо 15.330 хүн хабаадуулагдаа. Баскетбол наададаг эрэшүүлэй команда Буряадай спортын түүхэдэ шэнэ хуудаhа нээhэн. Эдэнэр байгша ондо Алас-Дурна зүгэй спортсменүүдтэй мүрысэхэдөө зоно соогоо нэгэдэхи hуури эзэлээ бэлэй. Мүн волейбол наададаг эрэшүүлэй команда hайн амжалтатай.

Красноярск городто хүндэ атледүүдэй дунда өөhэд хоорондоо түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэдэг мүрысөөндэ хабаадалсаhан бүхэшүүл эрхим амжалта туйлажа, спортын мастерай нормо дүүргээ hэн. Дүрэ буляалдаагаар эндэ мүрысэhэн СССР-эй спортын мастер Нима Ивахинов хоёрдохи hуури эзэлжэ, хоёрдохёо мастерай нормо дүүргэжэ ерээ бэлэй. Тиигэжэ манай залуу мастер РСФСР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн болоhон юм. Энээнэй хажуугаар буряад барилдаанай, hур харбалгын hонирхолтой мүрысөө улам саашань хүгжөөхэ, үшөө олон спортсменүүдтэй болохо зорилго табигдана. Энээнhээ уламжалан, буряад барилдаан, hур харбаанда дуратай хүн зонтой нютагуудта тусхай хүүгэдэй спортын hургуули нээгдэхэ, залуу үетэниие hургажа байха болгогдоо. Мүн горОНО-гой хүүгэдэй спортын hургуулиин, нэгэдэхи интернат hургуулиин hурагшадта буряад арадай дунда хэр угhаа хойшо мэдээжэ болоhон мүрысөөнэй дүрэ, гурим заагдаха болонхой.

МОСКВАДА, «Динамо» стадион дээрэ, СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн hур харбалгаар hаяхан үнгэргэгдөө. Мүрысөөндэ хабаадалсахаяа Баргажанда хүдэлдэг багша Д. Эрдынеев hурагша Борис Будаев хоёр ошоhон юм. Эндэ Дашинима Эрдынеев өөрын шэнэ рекорд табижа, 847 очкотой болоhон. Энэнь спортын нэгэдэхи разрядай нормоhоо дээшэ юм. Тиихэдэ РСФСР-эй спортсменүүдэй дунда Дашинима Эрдынеев хоёрдохи, 17-той эдир спортсмен Борис Будаев дүрбэдэхи hуури эзэлhэн байгаа. Ерэхэ жэлдэ hур харбалгаар РСФСР-эй, удаань СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болохоор хараалагдана. Ехэ мүрысөөнэй болохоhоо урид городууд хоорондын, мүн Сибириин арадуудай спартакиада үнгэргэгдэхэ. Шанга эдэ тулалдаануудта манай республикын спортсменүүд мүнөөнhөө бэлэдхэжэ эхилхэ зорилготой.

hүүлэй үедэ залуу үетэнэй дунда волейбол, футбол, столой теннис наадалгаар hонирхолтой мүрысөөнүүд үнгэргэгдэдэг, эдэ хэмжээ ябуулганууд hурагшад зунай амаралтын үедэ олоороо хабаадалсадаг болонхой. Үхибүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэхэ, ябуулха талаар ВЛКСМ-эй комитедүүд, спортын бүлгэмүүд, hургуулиин багшанар эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, мүрысөөн бүхэниие hонирхолтойгоор, hайнаар үнгэргэжэ гараhан байна.

Республикын физкультурын коллективүүд үбэлэй үедэ үнгэргэгдэхэ ехэ мүрысөөнүүдтэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэй. Жэшээнь, санын бааза, hурэлгын трамплин, ехэ стадионуудай елүүр, хоккей наадаха, урилдаха талмай, харгынууд дуhаан бэлэн болгогдожо, спортын бүлгэмүүд hорёо, мүрысөөнүүдые хэжэ захалба. Мүнөөдөө городой стадионуудта сэнгэхэеэ ерэгшэдэй мэдэлдэ 2000-hаа дээшэ коньки, хэдэн зуугаад сана бэлэн болонхой.

БАЙГША ОНОЙ hүүл багаар городой физкультурнигуудай шэнэ байшан ашаглагдахаар, мүнөөдөө дүүргэлтын хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Эндэ 450 хүнэй hууритай ехэ зал, спортын мүрысөө, hорёо үнгэргэжэ баймаар дүрбэн зал бэлэн болонтоо. 1965 онhоо ЛВРЗ-гэй Культурын парк соо хүнгэн атлетикээр мүрысэжэ байха ехэ манеж баригдахаар хараалагдана.

1966 ондо—Улаан-Үдын бии болоhоор 300 жэлэй ойдо зорюулагдаhан 25х12 метр ута, үргэнтэй тамаралгын бассейн баригдаха болобо. Эдэ бүгэдые хаража, хэhэн туйлаhан амжалтануудаа тооложе үзэхэдэ, бии байhан спортын бааза, зал, стадионуудта үнгэргэгдэдэг мүрысөөнүүдтэ залуушуул үшөөл үсөөнөөр хабаадалсана. Бии байгаа дутагдалнуудаа сүм усадхажа, Буряад оронойнгоо физкультура, спорт хүгжөөхэ замдаа шэнэ амжалта туйлаха байхабди.

М. КАЛАГАНСКИЙ,
республикын спортын бүлгэм, эмхинүүдэй союзай соведэй түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ хотын Илалтын проспектээр [...]ригдаhан эдеэ хоолой 18-дахи магазин соо.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТАНИИЕ „СЭЛЭНГЭ“ УГТАНА

РЕПОРТАЖ

Ямар нэгэн танигдаагүй холын хото хүрэжэ ерэхэдэ, тэндэхи гол ехэ уhа мүрэнэйнь нэрэтэй кинотеатрнууд, кафе, ресторан болон бусад сүлөө сагаа аятай зохидоор үнгэргэхэ газарнууд угтан байдаг шуу. Эрхүү хотоhоо ерэhэн хүнhөө:

— «Ангара» кафедэ ороо гүт? — гэжэ таамагшье асуужархихада гайхалгүй, юуб гэхэдэ, тиимэ нэрэтэй кафе тэндэ заагүй бии байха. Биишье юм. Үгышье hаа, манай Улаан-Үдэ хотынхидhоо:

— «Байгалдатнай» бууза хэр бэлдэнэб гэжэ эрхүүгэйхид ходо асуудаг юм. Амтынь абаhан лэ байгаа бшуу.

Имэ нютагай жэнхэни шэнжэтэй нэрэнүүдые кинотеатр, кафе, ресторануудта олголго hайшаамаар заншал. Тэрэл танигдаагүй хото, городhоо бусаhан хүн бүхэн «Ангара», «Байгал» тухай удаан дурдан, сэдьхэл hанаандаа хадуухань дамжаггүй.

«Сэлэнгэ»... Имэ нэрэтэй ресторан Улаан-Үдымнай холо, дүтын айлшадые, ажалайнгаа hүүлээр амархаа, аятай зохидоор, хухюун хүгтэйгөөр сагаа үнгэргэхөө hанагшадые угтана. Тэрэ hайндэрэй урдахана нээгдээ юм.

— Үгы, энэмнай шэнээр нээгдэhэн ресторан бэшэ, «Рекорд» ресторан үндэhөөрөө шэнэлэгдэhэн.—Досоохииень ябажа харыт даа, хуу хубилаа бшуу. Проектыень бэлигтэй архитектор Шэн-Зориг Батын, уран зурааша Д. Дугаров гэгшэд гүйсэдхөө юм. Досоо удхынь хубилгахада, газаа тала, гаршагайнь hэлгэгдэhэн ушар гайхалгүй ааб даа,—гээд директор миhэрнэ...

Досоогуурнь ябажа харанабди. Хананuудынь зурууд зурууд сайбар, хажуулдюулан хадагдаhан модон планкануудаар хушаатай. Хүл доромнай элдэбээр угалзатаhан паркет ялалзана. Урда ханаарнь вагоной купе мэтэ маягаар бүтээгдэhэн кабинанууд. Тэрээн соонь набтархан столнууд, мүн лэ набтархан зөөлэн hандалинууд табяатай. Залай тэг дундa урдынхидал столнууд. Хойто ханыень анхараял. Тэндэ кофе hуужа ууха утанууд набтархан столнууд, мүн лэ гобелен бүреэhэтэй зөөлэхэн hандалинууд.

— Энэмнай байгаад үнда ууха бар, —гээд Фёдор Григорьевич булан тээшэ маниие дахуулна. Тэндэ бишыхан буфет, уринаар энеэбхилhэн буфетчица Кузнецова, үндэр hархяаг мэтэ урган гараhан стулнууд маниие угтана. Зал соо бүрүүлшэг: зөөлэн аятай гэрэл, ямар нэгэн шэнгэн шарабтар бодос шэнги, потологhоо үлгөөтэй люстрэнүүдhээ адхарна. Хүнүүд угаа олон.

Нэгэ столдо hуубабди. «Таниие коммунис ажалай ударник Г. Ефимова хангаха» гэhэн тэбхэрхэн соносхолой табяатай байхые анхарбаб. Удангүй өөрөө Галина Ефимова миhэрhээр манда дүтэлжэ, хармаан сооhоо блокнот, карандаш гаргана.

— Сибириинхеэр бэлдэгдэhэн катлет намда асарыт,—гэжэ хажуудамнай hууhан залуубар хүн гүйба.

— Манда загаhанай мяхаар хэhэн шашлык.

— Буряад буузын амта үзэхэ байна, — гэжэ хараха янзада ерүүл хүн официанткада хандана.

...Удангүй уурал бааяhан эдеэн урдамнай табигдашана.

— Тарган, хурса, шүүhэтэй hөөл эдеэн,—гэжэ үнөөхи ерүүл хүмнай буузые магтаба. hэреэгээрээ хадхаад эдихэдэнь, гараагаа бараад эдидэг юм гэжэ ойлгуулнабди.

...Хүгжэм зэдэлшэбэ. Залай тэгэндэ нилээд ехэ зайтай тала сүлөөлэгдэнхэй, тэндэнь табан хүнhөө бүридэhэн джаз оркестр тусхай далбага сендэр дээрэ бээ зэhэнхэй. Залуу хүбүүд, басагад хүгжэмэй аялга доро хатарна.

Амтата эдеэгээр маниие хоолуулhан повартань баяр хүргэхэ гэжэ электрын хүсөөр хамаг эдеэгээ буйлуулдаг кухни руунь оробобди. Эндэ хуу оньhожоруулагданхай.

— Елена Вандакурова,—гэжэ нэгэ наhажаал эхэнэр гараа будтэ hайса аршаад hарбайба. Үйлэдбэриие хүтэлбэрилэгшэ Мария Зверева:

— Энэмнай эрхимүүдэймнай нэгэн,—гэжэ хөөрэбэ. — Гушан гурбан жэлдэ таhалгаряагүй ажаллана. Эндэхи тогоошоднай коммунис ажалай бригадын нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ... «Сэлэнгэ» ресторанайхид сүмөөрөө энэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хам оролсонхой.

Иигээд лэ шэнэдхэгдэhэн «Сэлэнгэ» ресторан сүлөө сагаа хухюун зугаатайгаар үнгэргэхые хүсэгшэдые, үдын заабharлалгада яаралтайхан эдеэлхээ орогшодые угтана.

А. ЖАЛСАНОВ.

Энэ ресторанда 33 жэлдэ тогоошоноор хүдэлжэ ябаhан Елена Вандакурова (зүүн гарhaa), үйлэдбэриие хүтэлбэрилэгшэ Мария Зверева хоёр зураг дээрэ харуулагдана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҮГЛӨӨГҮҮР эртэ городоймнай гудамжаар хэдэн арбаад автобус, трамвай ябажа, ажалайнгаа үдэрые эхилнэ. Тиигэжэ городой нэгэ захаhаа нүгөө заха хүрэтэр арад зониие зөөнэ, хүнүүдые хүдэлмэридэнь хүргэнэ. Городой эмхи зургаануудта хүдэлмэриин сагай эхилээдүйдэ союзпечатиин киоскнууд нээгдэнэ. Шэнэ шэнэ газетэ, журнал худалдагдажа эхилнэ.

Шэнэ hониниие уншаха гэбэл...

hүүлэй үедэ город соомнай союз печатиин киоск хоёр дахин олон болгогдоо: тэдэнэй арбаниинь хоёр-гурбан халаанда хүдэлдэг болобо. Киоскын таби шахуу хүдэлмэрилэгшэд таанарые зулгы илдамаар угтажа, хэрэгтэй газетэ, журналнуудыетнай үгэхэл.

Тэдэнэрэй хэды ехэ туhатай хүдэлмэри хэдэгые мэдэдэггүй хүн балай ойшоонгүй үнгэрдэгшье байха. Тиигээ тиитэр, эдэнэрнай арад зониие культурнаар хангаха талаар горитой юумэ хэнэ. Тэдэнэй ажал үндэрөөр сэгнэгдэнэ. Оролдосотой шударгы ажалаараа, арад зондо хүндэтэй болоhоороо киоскын 15 эрхим хүдэлмэрилэгшэд коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Хоёр-гурбан халаанда хүдэлдэг киоскынхид коммунис ажалай бригадын нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ.

hайндэрэй урда тээхи социалис мүрысөөндэ оролсоhон городой союзпечатиинхид октябриингаа түсэб зургаан үдэрөөр урид дүүргээ hэн.

Коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэhэн киоскын хүдэлмэрилэгшэд А. М. Осколькова, С. Е. Разницына гэгшэд hарынгаа даалгабари 120 процент дүүргээд, мүнөө ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа байна.

М. Ф. Шибико, Т. С. Карбушева, Н. С. Земскова, Л. А. Калаганская, Н. Б. Бадмацыренова болон бусад hарынгаа түсэб болзорhоонь урид дүүргээд, коллективэйнгээ коммунис ажалай ударнигуудhaa гээгдэнэгүй.

Улаан-Үдэ городоймнай улам [...]гэдхэгдэжэ, хүн зоной олошоржо [...]хада, зарим hургуулинуудта союз[...]чатиин киоскнууд үшөөл дутал[...] Тиин киоскнуудые шэнээр [...] хүдэлмэри эмхидхэгдэжэл байна.

Локомотив-вагон заhабарилгын [...]дай үүсхэл городой предприятин[...]та жэшээ боломоор. Түс заводой [...]тиновой хоёр киоск баряа. Мүн [...]ха-консервын комбинадайхид ти[...] киосктой болонхой.

Городоймнай ажалшад дуратай [...]зарhaa газетэ, журнал абадаг [...]лэ!

М. ХАЛБАЕВ,
союзпечатиин хэблэл тараах агентствын начальник.

*

УУЖАМ, hАРУУЛ, ДУЛААН

Зэдэ станциин 8 жэлэй hургуулиин hурагшад шэнэ hургуулитай боложо, тэдэнэртэ ехэ бэлэг барюулагдаба. Тэдэнэр хуушан, уйтан байратай hургуулида hуралсадаг байhанаа, мүнөө 540 hууритай хоёр дабхар шулуугаар бариhан hургуулитай болобо. Тэрэ hургуулинь уужам, hаруул, дулаан.

Баяр ёhололой оршон байдалда шэнэ hургуули нээлгэ болоо. Тэндэ hурагшадай түрэлхид, айлшад, багшанар, hурагшад олоороо суглараа.

Зэдын ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр А. Р. Потепалов hургуулиин нээлгэн дээрэ үгэ хэлэхэ зууураа, hургуулиинхидта шэнэ hургуулитай болоhондонь ехэ баяр хүргөөд, hуралсалдаа ехэ амжалта туйлахыень хүсэбэ. Тунова карьерэй партийна бюрогой секретарь нүхэр Н. Г. Галямов, hургуулиин түрэлхидэй комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр А. В. Баранчук гэгшэд эндэ үгэ хэлэhэн байна.

hургуулиин дружинын соведэй т[...]рүүлэгшэ Оля Черемушкина хар[...]гай үгэ хэлэхэдээ, ургажа ябаа [...]шүүлдэ Коммунис партиин, Со[...] правительствын үдэр бүхэндэ х[...]дуулжа байдаг анхарал оролдол[...] түлөө ехэ баяр хүргэбэ.

В. МИХАЙЛОВ.

Сууд дээрэhээ

УТАhАН УТАШЬЕ hАА...

5-дахи авто-ажахын ашаа буулгадаг талмай дээрэ шулуу нүүрhэн асарагдажа, тэрэниие жолоошон Владимир Степанов ашаалагша Алексей Албитов хоёр зөөжэ эхилбэд.

Ашаа зөөлгэ эхилжэ, хэдэн машина нүүрhэнэй үлөөд байтар:

— Хүбүүд, минии байрада нэгэ машина нүүрhэ буулгажархиит, — гэжэ тус авто-ажахын механик Перфил Соколов тэдээндэ урихханаар хандаба.

— Танай байрада?! Үгы, теэд энээниинеш хаана буулгахые кладовщик Крапивин Петр Халиевич бэшэжэ үгэдэг лэ. Тэрэнэй заажа үгэhэнhөө ондоо тээ абаашаа hаамнай, накладной дээрэмнай тэмдэглэжэ үгэхэгүйл.

— hэ, тэмдэглэхэ, тэмдэглэхэ. Тэрэшни таанартай сугтаа ябанагүй ха юм. Эндэ буулгаhан, ондоо тээ абаашаhыетнай хаанаhаа мэдэбэ гээшэб, газаашаа гарадаггүй, контородоол hуужа байдаг хүн гүбэ. Би hайн мэдэнэлби, айха юумэгүй, хүбүүд,—гэжэ Соколов тэдэниие зоригжуулба.

—Нээрээшье тиимэ бэшэ аал?— гэжэ Степанов Албитов хоёр зүбшөөрөө hэн.

Кузоваараа дүүрэн нүүрhэ аша[...] автомашина АТХ-5-hаа үнгэржэ, [...]коловой байрада ашаагаа буулга[...]

Гэрэй эзэн баяртайгаар угтаа, [...]лоошо ашаалагша хоёрто «шан» [...]рюулжа урмашуулаа.

hүүлээрнь эдэ хоёрто үбгэ hам[...] хоёр Мясниковтоной хүрэжэ ерэх[...] ямар хэрэгтэйень таажа мэдэн, [...] юумэ шашалдаашьегүйгөөр, ганса[...] үнэ сэн тухай асуугаад, бaha [...] машина нүүрhэн Мясниковтоной [...]заа буулгагдаа hэн.

Теэд утаhан уташье hаа, заха[...] гэдэгтэл, хоёр хулгайшадай [...] захадаа гараба.

Жолоошон В. Степанов, ашаа[...]шэ А. Албитов, хулгай үүсхэгшэ П. С[...]колов гэгшэд балшыса бариг[...] Улаан-Үдын түмэр замай райо[...] суудээр харюусалгада хабаадуу[...]дан, хэhээгдэбэ.

Мүн кладовщик П. Крапивин [...] хиргаанай зэмэ амсаа.

Хулгайн нүүрhэндэ обтой Мяс[...]ковтондо баhал зэмэ тохогдоо.

П. СЫРОМЯТНИКОВ.

Советскэ делегаци Хитадта аяншалhаар

ШАНХАЙ, ноябриин 14. ТАСС-ай корреспондент М. Яковлев иигэжэ мэдээсэнэ:

Гадаадын оронуудтай хани барисаа, культурна холбоо байгуулха совет бүлгэмүүдэй Союзай болон совет-хитад хани барисаанай бүлгэмэй делегаци КНР-эй городуудтай танилсажал байhаар. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, зам харилсаанай министр Б. П. Бещев делегациие толгойлно.

Хэнань провинциин захиргаанай түб бологшо Чжэнчжоу городто совет айлшад хоёр хоноо. Буд нэхэлгын машинануудые бүтээдэг заводой 4 мянган хүнhөө бүридэдэг коллективэй ажабайдал болон ажал хүдэлмэритэй тэдэнэр танилсаа. Энэ завод бишыхан мастерской байhанаа, арадай засагай тогтоhонhоо хойшонхи жэлнүүдэй турша соо буд нэхэлгын машинануудые бүтээдэг тон томо предприяти болоhон байха юм.

Городой буд нэхэлгын зургаан томо фабриканuудай нэгэндэ советскэ делегациин гэшүүд хоёр үлүүтэй часай турша соо байгаа. Энэ фабрикада 5 мянга гаран хүн хүдэлдэг. Тус городой оёдолой томо мастерскойдо советскэ делегациин гэшүүд мүн лэ ороо.

Хэнаньска хитад-совет хани барисаанай провинциальна болон городской бүлгэмүүдэй хүтэлбэрилэгшэд советскэ делегациин хүндэлэлдэ зорюулжа уулзалга хээ.

Совет арадай түлөөлэгшэд мүнөөдэр Шанхайтай танилсажа ороhон байна.

Арадые уряалба

ПАРИЖ, ноябриин 14. (ТАСС). Шэнэ ёhоной колонизаторнууд болон тэдэнэй табималнуудта эсэргүү зэбсэгтэ тэмсэлые үргэлжэлүүлхээр Конгын восстани хэгшэд хүсэд шиидэнги байна. Чомбе гэгшын уршагта засаг түрэдэ эсэргүүгээр бүгэдэ ниитын зэбсэгтэ восстани хэхыень арадые Стэнливилиин радио үсэгэлдэр уряалаа.

«Манай уряае дэмжэн, буу зэбсэг гартаа барин бодохыень бүхы конгынхидые бидэнэр уряалнабди. Бидэнэр тэмсэлээ үргэлжэлүүлhээр байнабди, илалта туйлаха байhандаа этигэнэбди. Юуб гэхэдэ, энэмнай үнэн зүб тэмсэл болоно» гэжэ радиогоор дамжуулагдаа.

Франс Пресс агентствын корреспондентын Леопольдвильhаа мэдээсэhэнэй ёhоор, Чомбе гэгшэтэй «бидэнэр хэзээдэшье эблэрхэгүйбди» гээд восстани хэгшэдэй радио мэдүүлээ.

Леопольдвильска армиин болон сагаан шарайта хулhэншэдэй отрядуудай бүлюу хүсэнүүдтэй восстани хэгшэдэй армиин отрядууд бүхы фронтнууд дээрэ хүндэ хүшэр байлдаануудые мүнөө хэжэ байнхай.

Тиихэтэеэ хамта Чомбе болон тэрэнэй американо-бельгийскэ советнигүүдэй Леопольдвильда зохёоhон түсэбэй ёhоор, Конгын армиин «тусхай отрядуудта», мүн сагаан шарайтай хулhэншэдэй отрядуудта Стэнливилиие хүрсэлхэ, тиигээд «тэрэниие добтолон абаха» даалгабари үгтэhэн юм. Зүгөөр энэ районда эдэбхитэйгээр ябуулга хэжэ байhан восстани хэгшэдэй отрядууд Леопольдвилиин стратегүүдэй түсэбые буруутуулна.

Үерhөө боложо 10 мянган хүн үхөө

ПАРИЖ, ноябриин 14. (ТАСС). Урда Вьетнамда үерэй болоhонhоо уламжалан, 10 мянган хүн үхөө, хэдэн зуу мянган хүн гэр байрагүй болоо гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент дамжуулна. Зарим газарнуудта бүхэли тосхонууд hандараа. Үзэгдөөгүй ехэ үер болоо гэжэ тоологдоно.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур.
1964 оной ноябриин 17.

Сири Израиль хоёрой хоорондохи хилэ дээрэ буудалдаан болоо

ДАМАСК, ноябриин 14. (ТАСС). Сириин газар руу Израилиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй буудаhан тухай Сириин сэрэгэй командованиин түлөөлэгшэ үсэгэлдэр мэдээсээ. «Израилиин хуягта машинада hуужа ябаhан харуулай сэрэгүүд Сириин хилые алхан гараад, манай тээшэ буудаа» гээд энэ түлөөлэгшэ хэлээ. Түлөөлэгшын хэлэhэнэй ёhоор, Сириин Мхтла болон Абассия гэжэ тосхонуудые Израилиин артиллери буудаа, авиацинь бомбо хаяа. Хилэ дээрэ болоhон энэ тулалдаанай үедэ Сириин талаhаа долоон хүн алуулhан, 26 хүн шархатаhан байна.

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 14. (ТАСС). Сириhээ ООН-ой дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ Рафик Эль-Аша хэблэлдэ зорюулан мэдүүлгэ хэхэдээ, Сириин тосхонуудые Израилиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй буудаhан ушар «зорюута, эртээнhээ бэлэдхэгдэжэ хэгдэhэн добтолго» болоно гэжэ нэрлэhэн байна.

Антуан Гизенгын ами наhанда аюул тохёолдоно

БРАЗЗАВИЛЬ, ноябриин 14. (ТАСС). Конгые Сулөөлхэ национальна соведэй (НСО) мүнөөдэр эндэ тараагдаhан коммюнике соо иигэжэ мэдээсэгдэнэ. Антуан Гизенгын ами наhанда угаа ехэ аюул тохёолдоод байна. Хоёр үдэрэй урда тээ Антуан Гизенгые шэрүүн шангаар зобооhон, туляаhан байха юм.

Конгын засагаархид тэрэниие Леопольдвильhаа хайшаньшьеб гаргажа абаашаха хүсэлэнтэй байна гээд коммюнике соо заагдана.

Патрис Лумумбын үзэл бодолые үргэлжэлүүлэгшын ами наhые абархыень уряалан, Африкын бүхы гүрэнүүдэй толгойлогшонорто Национальна сулөөрэлгын совет хандаа.

Бруней бэеэ даанхай байдалтай болохо ёhотой

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 14. ТАСС-ай корреспондент С. Лосев иигэжэ дамжуулна:

«24 ороной тусхай комитет» хадаа колониализмые усадхаха тухай ООН-ой Генеральна Ассамблейн XIX сессидэ hанамжа дурадхалнуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэриие түгэсхэхээ байна. Зүүн Урда Азиин колониальна газар нютагуудаар hүүлшынхидэй нэгэн бологшо Брунейдэ бэеэ даанхай байдал олгохо тухай асуудал комитет зүбшэжэ ороо.

Бруней — Англиин колони юм. Энэ колониин зоной ажабайдал бүхы Ази түбидэхи оронуудай зоной ажабайдалhаа эгээн лэ муу гэжэ хэлэхээршье. Нефтиин компаниинуудай сэбэр ашаг олзо гансахан 1959 ондо 147 миллион үлүүтэй малайска доллар болоо, тиихэдэ элүүрые хамгаалгада тус үедэ ойролоо 2,6 миллион доллар гаргашалагдаhан байгаа бшуу.

Оронойнгоо өөрыгөө тодорхойлхын болон бэеэ даанхай байдалай түлөө үнэн зүб тэмсэл хэжэ байhан Брунейн арадые дэмжэхыень комитедэй бүхы гэшүүдые СССР-эй түлөөлэгшэ үгэ хэлэхэдээ уряалhан байна.

Неругэй дурасхаалые Инди ёhолон хүндэлнэ

ДЕЛИ, ноябриин 14. (ТАСС). Гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, Индиин национальна бэеэ даанхай байдалай, эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэ, Советскэ Союзай hайн хани, Индиин наhа бараhан премьер-министр Джавахарлал Неругэй түрэhөөр 75 жэлэй ойе Индиин арад мүнөөдэр тэмдэглээ.

Индиин президент Радхакришнан Джавахарлал Неругэй гэр-музейе үглөөгүүр нээhэн байна. Джавахарлал Неругэй хуурые галдаhан газарта ороной гүрэнэй болон ниитын элитэ ажал ябуулагшад, хэдэн олон мянган жиирэй индиинхид ошоо.

Эдэ үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй митингнүүд болон суглаанууд үнгэргэгдэнэ, Неругэй дурасхаалда зорюулагдаhан олон материалнууд газетэнүүдтэ толилогдоно, радиогоор дамжуулагдана.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Химиин туйлалтые—фермэ бүхэндэ» гэhэн рубрика доро В. Николаевай статья, «Правда» газетын ноябриин 14-нэй номертохи «Худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй творческо үүсхэлые дэмжэн хүгжөөхэ» гэhэн түрүү бэшэг эндэ хэблэгдэнэ.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Партийна ажабайдал» гэhэн рубрика доро В. Мельнигэй корреспонденци—«Моральна эрхэ», «Муйска дабаанай нюусанууд»—Ф. Сор[...]киной зурагуудаар шэмэглэгдэh[...] дэлгэрэнгы информаци.

Гурбадахи хуудаhанда: Аф[...]кан Бальбуровай «Сэнхир хиза[...]рай орондо» гэhэн очерк (зам[...] тэмдэглэл), хилын саанаhаа м[...]дээсэл болон АПН-эй материа[...]нууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Г. Бу[...]гуновай «Захарич» гэhэн ко[...]респонденци, Хурамхаан нюта[...] hониннууд, мүн бэшэшье hони [...]ниин информацинууд.

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-[...], отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.
Н00272. Зак. № 1152.